

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

TELEFON: 1-77

Ejeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Égész évre 1150 Lei
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hóra 110 „

XI évfolyam * 40. szám

1928 február 18 Szombat

* 5(88 Söbat 27 *

rat: Suclu

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A romantikus szenvedély ellen

A steglitzai bünpor egész histórikuma, de főleg a bünperrel kapcsolatos vélemények és világnézetek harca a sok különböző irányu konkrétum mellett egy speciális konkrétumot dobott felszínre: a romantikus szenvedélyek bűvös és bűnös hatalmát, egyébként a racionalizálás felé törekvő korunk felett. A tizenkilencedik századelő kísértetei: az egyén individuális szélsőségeinek joghangoztatása, a „szabad kielési lehetőségek” romantikus értelmezése hosszolja meg magát a különböző szerelmi drámákban, melyeknek „érdekessége” immár beleges tünethétté ragadja magát az emberket s mint a steglitzai pör is bizonyítja: nemcsak a bírakat befolyásolja károsan, hanem az irodalmat, helyesebben az irodalom parafizitit is.

A revolverdörrenések, melyek a kielégítellen szenvedélyeket perverz gyönyörtel kísérik, korántsem „racionális” korunk velejárói, sőt határozottan tagadásai az emberiség magasabb rendeltetésében való hitnek, a munka erkölcsének, a kollektív törekvéseknek s főleg az élet tiszta örömeinek.

Bizonyos, hogy a romantikus szenvedélyekre való hajlam többé-kevésbé mindannyiunkban benne él. De az is bizonyos, hogy a tizenkilencedik század romantizmusa, mely a szabadságot a szenvedélyek korlátlanágában jelölte meg, ma már anakronizmus lett anakronizmus azért, mert a „nagy” szenvedélyek mindig ellenségesen állanak szembe a mások, a kívülünk állók életének megbecsülésével, általában az élet, tehát a mások életének föltétlen tiszteltével. Különösen áll ez a szerelmi szenvedélyekre, melyek napjainkban annyira akadémizáltak s melyek mintha bosszualló hadjáratként rémitgetnék napjaink tündéjt bosszuallásként azért a sok hipokrizisért és gállásért, melyek az életnek eme területén megakadályozták az élet szabad, de sohasem szabados erőinek játékát és az egész probléma-komplexumot egy hamis és gonosz misztika homályával szőtték körül.

A szenvedélyek romantizmusa az élet ezer lehetőségeivel teli végtelenségének, változásainak tagadása, mert egyetlen percre, egyetlen érzésre teszi fel a száz és ezer érzéslehetőségre berendezett emberi életet, az elfogultság és vak-ság hatalmát hirdeti ama világosság ellen, melyben a dolgoknak nemcsak egyetlen oldala nyer megvilágítást, hanem egész felülete, lényege és minéműsége.

Régen tudott dolog az is, hogy a romantikus szenvedélyek tiszteltete kimonddtan a feudalizmus öröksége, melynek urai munkállanságukból és téltenségük-ből eredő szabadidőfőlöslegüket „gáláns” kalandokkal tarkították; a nő, mialatt démonikus glóriával öveztek, egyben megfosztották minden emberi vonatko-zásuktól, attól a joguktól, hogy a saját emberi szemszögükből nézzék sorsukat és rendelkezzenek önmaguk felett.

A steglitzai dráma „démona” e két szempont összekapcsolásának, kaotikus élettélésének produktuma. Scheller Hilda „demonizmusa” tisztára feudális vonás, amelyet hamisan, félművelten „értelmeztek” szabad örendelkezési jog” tejesített betegséggé. Kranz Pál és tár-

sainak alakjai pedig mintha a romantikus iskola padjaiból lépnének elő: arcukon, a beleges individualizmus lázrózsái virítanak, az a beleges, felelőtlen „kielési” vágy, mely nem számol a mások életszeretével és ölniakarásával, hanem azt, aki az örömet, a szerelmet, a vágyat másképpen értelmezi, mint ő: egyszerűen lepuftantja.

A romantikus iskola ezt a lepuftogtási hajlandóságot a filiszterizmus elleni harcnak deklarálta. „Epater les bourgeois! — leképezszteni a polgárt!” volt a jelszava, minden szociális tendencia és irány nélkül, kimondatlan azzal a céllal, hogy csodálkozást váltson ki. Ez az antifiliszterizmus nem a polgári világelfogás elleni elvi harc jegyében született, sőt bizonyos mértékig a polgári haladói-

ság elleni harc volt — a lovagkori és középkori életstílusok hangos dicsérete mellett.

Ha a steglitzai, de ezenfelül a szinte már nem is naponta, hanem óráról-órára megismétlődő szerelmi drámák valódi lélektani okaira akarunk rávilágítani, akkor a fenti motívumok kihangsúlyozását nem téveszthetjük szem elől. És ha nem tévesztjük szem elől, akkor önként megérlelődik bennük a vágy, hogy azok mellé álljunk, akik a romantikus szenvedélyek hatalma és szabad „kielése” ellen hirdetnek harcot.

Igaz: mindent megérteni annyi, mint mindent megbocsájtani. Am épen az elvakult, az egocentrikus szenvedély az, mely a maga szempontjain kívül más szempontot, akaratot megérteni képtelen. Ezért jogosult a revolveres konkluziókkal szemben, mely az élet jogának taga-

dását jelenti, a tudatos meg nem értés álláspontjára helyezkedni.

Amikor az egész tudomány, — a szociális kiegyenlítődésért folyó harcokkal egyetemben — az élet szebbé, élvezhetőbbé, mindenki számára elérhetőbbé és kényelmesebbé tételére törekszik, amikor az élet minden vonalán, tehát a szenvedélyek területén is, a belkötös, szabad, elviselhetetlen koloncok nélküli formák eléréséért feszül a küzdelem, amikor a felelősség és egyéni örendelkezési jog-harmóniáját akarjuk principunként diadalra vinni: lehetetlen, hogy egy hamis individualizmus, egy középkori álmokban gyökeredző romanticizmus, — mely nek alája a legszélsőségesebb önzés és megnomértés, omegája pedig az öklöl és revolvergolyó, — munkában feszülő, alkotásokért hevülő napjaink csondjét és lármáját a maga barbár retteneteivel zavarja! (s. l.)

Vallásháboru veszedelmét idézi fel az új egyházi törvényjavaslat

Kiéleződött a harc a görögkatolikusok és ortodoxok között

(Cluj-Kolozsvár, február 17. Az Uj Kelet tud.) Már hosszú évek óta csendes, de annál szívósabb harc folyik a románság két nagy egyháza, a görögkeleti és görög katolikus egyházak között. A harc, amely különösen a falvakban már gyakran véres verekedésekre is alkalmat adott a két egyház egymással szemben álló híveinek végső lényegében azért folyik, mert a görögkeleti egyház az egyedüli államvallás jogait követeli magának. A görögkeleti egyháznak ez a törekvése melyen sérti a különösen Erdélyben elterjedt görögkatolikus egyház érdekeit, amely érdekeket közel háromszáz évvel ezelőtt történt megszületése óta a különböző rezsimok elnyomó tendenciája ellenére is sikerült megvédenie.

Az évek óta folyó viszályokdás a legutóbbi hetekben különösen az új egyházi törvényjavaslat nyilvánosságra jutása óta rendkívül kiéleződött. A görögkatolikusok szerint a liberális rezsim még ma is a régi Románia vallási viszonyaihoz alkalmazkodik, ahol is a lakosság majdrem kizárólag az ortodox egyház léka volt másvallásu. Az ország megnakelbelébe tatózott és legfeljebb öt száza-gyobrcdása folytán ez a statisztikai arány lényeges változást szenvedett és onnlfogva eltörlődésen mentek keresztül az erőviszonyok is.

Mindezeket azonban a görögkatolikus egyház felfogása szerint, nem veszi tekintetbe az új törvénytervezet, amely a görögkeleti egyház kizárólagosságra törekvő egyházpolitikáját akarja törvényre avatni.

A kultusztervezetnek nyilvánosságra hozatása valóságos nyirradalmat idézett elő a görögkatolikus egyház körében. A balázsfalvi görögkatolikus érsekség ügyésze, dr. Boila Zachariás a napokban „Chestiunea averilor bisericesti” címen röpiratot adott ki, amelyben a törvénytervezetnek a görögkatoli-

kus egyház által sérelmesnek tartott pontjait ismerteti és érdekes kommentárokat fűz a tervezet paragrausainak intencióját illetőleg. Dr. Boila Zachariás röpiratában nyíltan

megvádolja a kormányt, hogy a görögkeleti egyház rendelkezésére állítja az államhatalom közegeit

és törvénytelen módon csorbítja meg a görögkatolikus papság ősi jogait. A röpirat szerzője a legvehemensebb ellenzéki hangon, közbek között a következőket mondja:

„Az ortodoxok egyenesen az egyesült egyház életére törnek a szolgabírók, zsandárok, konzilierék és revizorok segítségével, akiket az állam az ortodox klérus rendelkezésére bocsájtott.”

A röpiratnak ez a rendkívül erős hangja főleg a törvénytervezetnek ama pontjai ellen irányul, amelyek

az egyházi vagyon kérdésében nagyobb előnyöket juttatnak a görögkeleti egyháznak.

Régen vitás kérdés a két egyház között az egyházi vagyonoknak hovatartozása arra az esetre, ha az áttérések miatt valamelyik egyház parókiái bizonyos meghatározott számmal kisebb lélekszámra redukálódnak. Boila Zakariás szerint az áttérések konjunkturája most a görögkeleti egyháznak kedvez, mert a kormány mindenben támogatja a görögkeleti egyház államvallás törekvéseit. Az új törvénytervezet — mondja a röpirat — ennek a törekvésnek a jegyében van megalkotva és a mai helyzetben a tervezetnek minden olyan pontja, amely valamelyik egyház létjogosultságát híveinek lélekszámához köti — a görög katolikus egyház ellen irányul.

Szinte egyidőben a röpirat megjelenésével a görög katolikus egyház szamosujvári püspöki körzet egyházi kongresszust tartott, ahol a törvénytervezet

sérelmes paragrafusaiával foglalkozik. A kongresszus erőyes hangu felhívásban fordult híveikhez, amelyben közli a törvénytervezet sérelmes pontjait is.

„Minden ingatlan vagyon beszerzéséhez, amelynek ára túlhaladja a 100.000 lejti minisztériumi jóváhagyás szükségé- ges.”

„Ahoz, hogy egy parókia államsegélyben részesülhessen faluhelyen 200, városokban pedig 400 család a lélekszám minimuma.”

„A tulajdonjog, amennyiben a paróchia értékeinek tulajdonosa magánember — a paróchia megszűnése esetén csak akkor ruházható vissza az egyháza, amennyiben ezt a minisztérium engedélyezi.”

Főleg ezek azok a pontok, amelyeket a görögkatolikus egyház sérelmes és amelyeknek törvénybe iktatása ellen az állam legmagasabb fórumaihoz fordulnak.

A szamosujvári nagygyűlésen elhatározták, hogy úgy a régenstanáchoz, mint a miniszterelnökhöz és a kultuszminiszterhez tiltakozó memorandumot fognak benyújtani,

ugyanakkor pedig parlamenti felszólalások útján is tiltakozni akarnak a kultusz törvénytervezetnek törvényerőre való emelkedése ellen.

A két nagy román egyház közötti viszálynak ma már országos visszhangja van. A liberális párt kolozsvári felhivatalosa, a „Natiunea”, Bogdan Duica tollából cikket közöl, amelyben a legdurvább hangon támadja meg röpirata miatt dr. Boila Zachariást. A cikk a liberális politika szemszögéből ítéli el a balázsfalvi érseki ügyész röpiratát. Annál érdekesebb azonban a kiváló román publicistának, Nea Jonescunak a „Cuvantul” mai számában megjelent vezércikke, amelyben mint fenyegetővé válható egybázközi viszályal foglalkozik a problé-

osan változtatta a tétébe, olykor vörös nt fehér világo- soha, mindörökre fe- ékes világosság egé- azva a tűzbe és a az ő emésztése. De amely rajta nyugo- emésztett el és nem ingokkal.

Mind ami tűz, vi- t. És a fék világo- omulni a fehérbe, amely belenyomult, többé változatlaná

hogy a Mester egé- gban áll. De fönt a fény honolt min- és meglátni lehe- k révén megnyilat-

lt. Mert felismerje s napok célját.

reggel, együtt ün- bmatot.

ak!
ondon
k, legolcsóbbak.
romá- Sepage
ól: ár, - Cluj

Renée
veei

ötet . . . L 340.—
adékok
. L 340.—
tet L 408.—
. L 340.—
li egyszerű
. L 170.—
. L 153.—
. L 238.—
. L 163.20
ténéfe . . . L 136.—
. L 51.—
. L 190.40
. L 300.—
. L 102.—
tt L 51.—
. L 136.—
a 2 kötet L 408.—

és derü
zsidó házban, ahol
chwänke

nyújtéményt olvas- rendkívül csinos állította a nálunk el Olschwanger.

O lei.
könyvosztályában

K
észnök vagy külö- vétele és adása akbereskedőné! Cluj ajance, mozik stb.

mával és mindkét felet az ország érde-
kében inti mérsékletre.

— Mindkét félnek a figyelmét fel kel-
lyüni arra — mondja Nea Jonescu —
hogy egy ilyen viszály az államvallások
tökéletes izolációjához vezethet. Akarja-e
valaki, hogy ez a harc idáig fejlődjön?

*A mai helyzetben óvakodnunk kell a
vallásháborútól. Karácsony éjjelén
két román községben battával men-
tek a görögkatolikus egyház hívei a
templomba, hogy nehogy „ellopják”
templomaikat.*

— A probléma az egyházi vagyonok
kérdése körül forog. Mi történik a va-
gyonnal, ha az egyik vallás hívei egy-
ségesen áttérnek a másik vallásra? A
szebeni ortodoxok azt kérik, hogy a va-
gyon legyen az áttért híveké, a balázsfal-
vi katolikusok viszont az kívánják, hogy
a vagyon maradjon meg az egyháznak.
És hogy ezt a kérdést eldönték, jogi ar-
gumentumokhoz folyamodnak.

— A görögkatolikusok most defenzi-
vában vannak — írja tovább Nea Jones-
cu. Ezt maga a görögkatolikus egyház is
elismeri. Dr. Zakaria Boila ugyanis a
következőket mondja: „A mai politikai
helyzetben több lesz az áttérés az orto-
doxiára.” Ezért aztán a görögkatolikusok
kimonadják azt a jelszót, hogy a templom
maradjon az egyháznál. A növekedésben
lévő ortodoxok pedig az ellenkezőt: a
vagyon legyen a híveké.

— Teljes őszinteséggel kezelem az
ügyet és megkérem, gondolkozzék Ba-
lázsava afelől, hogy milyen kanonikus
jogok alapján kapta meg annak ide-
jén egyházyagyonát a görögkeleti anya-
egyházról és mi lenne ezeknek a vagy-
onoknak a sorsa, hogy ha az összes kato-
likusok áttérnének a görögkeleti hitre.
Szeben pedig emlékezzék vissza arra,
hogy valamikor Bécsből próbálták meg-
semmisíteni a görögkeleti egyház ősi
alapítóit és ne terhelje meg lelkét
ugyanazzal a bűnnel.

— A megoldás? Azt a két egyháznak
kell megtalálnia a legbékésebb módon,
egymás között.

Eddig tart Nae Jonescu békitő cikke,
amely azonban bizonyára nem fog véget
vetni a két egyház közötti surlódások-
nak.

Névtelen asszony?

Mottó:
**Zongora vétel
bizalom dolga**

Legnagyobb garancia erre az 53
év óta fennálló

Triska I. cég

cég kiűnő hírneve, mint egyetlen
és legnagyobb szaküzlet Erdély-
ben. — Förster világnárka vezér-
képviselte.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési
feltétel mellett is. — Cluj, Strada
Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

Eltűnt egy fiatal 17 éves leány

arcáról a csunya, éktelen
szepő, májfolt, ranc és bibircs
mivel a Dr. Biró-féle H. vasi
gyopár Krémet, szappant és mosdóvizet
használta. Kapható minden gyógyszerár-
ban és drogueriában.

A „NATIONALA” általános bizto- sító társaság

Bukarest. Alaptőke és tartalékok lei 150,000.000
tudomására hozza t. feleinek, hogy közkívánatra bevezette az orvosi
vizsgálat nélküli népbiztosítást, havi sorsolással és elhalálozás esetén
a biztosított összeg kifizetésével. A sorsolásban, csekély
pótdíj ellenében a már érvényben levő kötvények tulajdonosai is
részt vehetnek. Felvilágosítással szolgál **Str. Doamnei 12.**
a bukaresti központi Vezérigazgatóság Str. Doamnei 12.
azonkívül az ország minden helységében működő képviseltek

Közzétették Kolozsvár végleges költségvetését

(Cluj-Kolozsvár, február 17. Az Uj Ke-
let tud.) Kolozsvár városi tanácsának
pénzügyi osztálya elkészítette a város
végleges költségvetését, amelyet már-
cius 5-én tartandó közgyűlés elé terjesz-
tenek. Az új városi költségvetés a kö-
vetkező:
Rendes bevételek: Cote aditionale (pót-
adómegeterítés) 27.800.000, községi illeté-
kek 23.266.000, ingatlanok jövedelme
3.724.230, ingók jövedelme 25.000 kiro-
vásokból 1.536.000, különféle bevételek
24.210.000 lei. A villamosmű bevételei
66.700.000, a városi vízüzem bevételei
66.700.000, a városi vízüzem xzöü? vbg
31.100.000, jéggyár 1.000.000, a strandfür-
dő jövedelme 1.200.000, gázgyár haszon-
részesedése 270.000, vágóhid bevétele 5
millió 070.000 lei. Rendkívüli bevételek
600 ezer lei, községi legelők haszna
300.000, különböző alapok 1.705.800 lei.

Bevételek összege tehát 185.608.030 lei.
Kiadások: községi közigazgatás 41 mil-
lió 748.800, ingatlanok kezelése 15 mil-
lió 673.962, műszaki osztály 12.824.400,
tanoncoktatás és iskolák fenntartása
4.350.000, közegészségügy és szegény-
ügy 5.386.078, állategészségügy 3.000.050,
tűzoltóság 2.608.600, az illetékek besze-
dése körüli kiadások 976.270 lei, villa-
mosmű kiadása 47.296.960, a vízvezeték-
üzem kiadása 22.223.800, a központi
mechanikusüzem fenntartása 5.254.600,
jéggyár kiadása 700.000, strandfürdő fen-
tartása 400.000 lei. Előre nem látott ki-
adások 2.549.000, rendkívüli kiadások
15.500.000, községi legelők fenntartása
300.000, különböző alapok kiadásai 1
millió 550.000 lei. Összes kiadások 168
millió 608.030 lei. A kiadási és bevételi
végösszegek fedik egymást s így nagyjáb-
ban a költségvetés reálisnak látszik.

Csalásért, sikkasztásért és okirathamisításért kell felel- nie a török tengerészügyi miniszternek

A török állami törvényszék első monstre-pöre. A leépi- tett ezredes büne

(Konstantinápoly, február 17. A na-
pokban szenzációs pert kezdtek tár-
gyni Angorában. A vádlottak padján
ültek Islam bey volt tengerészügyi
miniszter, dr. Fikret bey, Emmer Na-
zim bey és más tíz vádlott, akik kö-
zül legtöbbben szakreferens és osztály-
főnök volt a tengerészügyi minisz-
tériumban Islam minisztersége idején.
A vád az állam megkárosításáról szól
és az állami törvényszék illetékessége
alá tartozik. Ezenfelül vádat emeltek
a miniszter ellen csalás, okirathamisi-
tás és hivatali hatalommal való vissza-
élés miatt. Az állami törvényszék ez-
tál először működött. A törvényszék-
nek huszonöt tagja van, közülük tizen-
egyen a nemzetgyűlés tagjai, tízen pe-
dig a felső bíróságok rendes, kineve-
zett bírái. Az új török alkotmány szer-
int ez a bíróság csak abban az esetben
működik, ha miniszterek, képviselők,
vagy bírák felett kell ítélkezni.

A vádirat bevezető részében el-
mondja, hogy a háborút követő évek-
ben számos tisztet leépítettek. Ezek a
katonatisztek más pályákon igyekez-
tek elhelyezkedni, a legtöbbjük bizo-
mányos és közvetítő lett, akik nagy
összeköttetések felett rendelkeztek a
különböző minisztériumokban. Ha kül-
földiek koncesszióhoz, vagy állami
megbízashoz akartak jutni, akkor min-
dig ezekhez folyamodtak. A három fő-
vádlott ezek a körülmények hozták köz-
zel egymáshoz. Nazim bey ezredes,
aki sógora Enver pasának, a világhábo-
ruban ismertté lett török hadseregnar-
ancsnoknak, leépítése után Galatában
közvetítő irodát nyitott. Az állam, régi
összeköttetések révén átadta neki a
galatai állami hajógyár képviselőt és
megbízta azzal is, hogy az egyik török
hadicirkálónak, a „Javuz Szelim” ne-
vének átalakítási munkálataihoz szük-
séges anyagot beszeresse. Ezen a ré-
ven jutott Islam bey közelébe, aki

annakidején tengerészügyi miniszter
volt.

A miniszter és a volt katonatiszt köl-
csönösen megállapodott abban, hogy
együtt dolgoznak. A bizományi pénze-
ket azonban felosztották három részre:
egyharmadot kapott a miniszter, egy-
harmadot a volt ezredes, a harmadik
harmadot széjjelosztották a minisz-
térium illetékes osztályainak vezetői
között. Az üzlet kitűnően sikerült. Ed-
dig 54 ezer török fontot kerestek a
szállításokon. Később azonban Nazim
bey újabb szállításokra is kapott meg-
bízást, amelyeknél hasonló módon tör-
tént megállapodás a miniszter és köz-
vetítő között.

Amikor a nemzetgyűlés egyik bi-
zottsága a szállított anyag felülvizsgál-
ását megejtette, kiderült, hogy az a-
nyag összehasonlíthatatlanul olcsóbban
szerezhető be. Ez a gyanus adott indító-
erőt a nyomozó hatóságok eljárására.
Rövidesen kiderült, hogy egy egész
maffia élőködött az állami szállításo-
kon, élén a hadügyminiszterrel, akinek
el kellett hagyni helyét. A rendőrség
megtalálta azt az írásos megállapodást,
amelyet a miniszter s a volt katonatiszt
kötött.

A tárgyalás Konstantinápoly szen-
zációja és a palotát, ahol Islam bey,
volt miniszter ügyét tárgyalják, reg-
geltől estig óriási tömeg lepi el. A tár-
gyalás valószínűleg heteket fog igény-
be venni.

VILÁGMARKAS ZONGORÁK
engros árban részletre
is, 5 évi jótállással
STERNBERG — ORADEA
Regele Ferdinand 14.

A regionalizmus, mint a világbéke eszköze

Miközben itt nálunk, Romániában a
regionalizmus fogalmá szinte azo-
nossá vált a hazatérés vádjával, addig
Carlo Sforza gróf, Olaszország egykori
külgyminisztere, a világsajtóban élénk
propagandába kezdett a regionalizmus
érdekében, amelyetől az európai egysé-
get a vámsorompók eltörlését és a ki-
sebbségek boldogulását várják. Sforza
gróf legújabb megjelent érdekes cik-
kében a következőképpen ismerteti gondo-
latmenetét:

Amikor a háború kitört Olaszország
kínai követe voltam. Nem merném allu-
tani, hogy annak idején minden gondolá-
tomat alaposan analizáltam volna. Ez
akkor nem is lett volna helyénvaló. A
világkatasztrófa hazánkat is veszélyez-
tette és mindannyiunk számára egyetlen
feladat állott fenn: a hazát legjobb erő-
ink szerint szolgálni. Ez emberben azon-
ban be nem vallott érzések és csirázó
gondolatok élnek, amelyek súlyosabbak a
kimondott szónál.

Vannak kis epizódok, amelyek érzel-
mink módifolt élesítik és lehetővé teszik
a jelen felhőin át a jövőbe való betekin-
tést. A sorsdöntő hetekben európai misz-
zionáriusok a mongol síkságon megiar-
tott vadászatra hívták meg és akkor
tanuja voltam két-három fiatal elzászi
misszionárius benső harcának. Ezeket a
misszionáriusokat azért küldötték Kíná-
ba, hogy a régi francia elemek és az újon-
nan odajött németek között közvetítő-
ként szerepeljenek. Ezek az emberek szer-
ették mind a két országot, egyaránt
megbecsülték Németországot és Francia-
országot s ime, amikor kiüttött a háború,
ezeknek az embereknek a lelkiületét a
kettős érzelmek kegyetlenül marcangol-
ták.

Amikor később bejutottam a parla-
mentbe, ezek az emberek újra feléledtek
bennem. A nagy demokrata pártok, ame-
lyek a törvényhozó testületekben hata-
mas blokkban egyesülnek és a parlemen-
ti szövekről a néphez beszélnek, olykor
éppoly veszedelmet rejthetnek magukban
mint egykori uralkodók szellemi közép-
szerűsége, akik a mellüket verték és egy-
re csak isten kegyelmére hivatkoztak.

Az igazi demokrácia alapjait én a re-
gionális autonómiához való visszatérés-
ben látom. A regionalizmus garanciája
a békés és demokratikus Európának.

Vallom és állítom, hogy az országok
fennállását a regionalizmus a legesélye-
lyebb mértékben sem veszélyezteti. Meg-
győződésem szerint Franciaország és
Anglia burgundjai s normannjai, gall-
jai, vagy skóttjai, ha autómájuk lenne,
sokkal könnyebben tudnának európai
módon gondolkodni, mint most, hogy
arra kényszerítik őket, hogy egyszerűen
franciák és angolok legyenek. Álom és
vallom, hogy a belgiumi flamandok sok-
kal jobb európaiak, mint belga polgárok
és mégis loyális alattvalói hazájuknak.
Szerintem egyedül ezen az uton lehet or-
vosolni mindazokat a bajokat és társa-
dalmi betegségeket, amelyek miatt a pa-
lamentarizmus elvesztette szimpátiáját
a népek előtt. *Ha bevezetnék a kisebb
népességek autonómiáját, a regionaliz-
must,* akkor a parlamentek jelentősége
összeszűgörodnék, a legkisebb hajjál.
Azonban fontos, hogy a parlamentek
aktuális problémái az egyes országok
szek törvényhozótestületeit oldják meg.
Akkor remélni lehet, hogy a szabad de-
mokratikus közigazgatási körzetek szon-
szédos államok hasonló közületeivel kar-
öltve, dolgozhatnak a céltalan és esztelen
vámsorompó és határintézkedések meg-
szüntetésén. Azok az intézkedések, ame-
lyek most fennállnak, voltaképpen nem
egyebek, mint nacionalista miniszteri-
umok centralisztikus törekvéseinek kife-
jezői és a kollektív parlamentekből folyó
szellemnek realizálódásai. Ha majd a re-
gionalizmus lesz urrá Európában, akkor
fogják igazán felismerni Európa orszá-
gai az ő saját kölcsönös és való érde-
keiket.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerk. sző: Jámbor Ferenc.
Az Új Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Egy fájdalmas évforduló margójára...

Ma egy éve döbbenetes tragédia regeztette meg Európa lakosságát. Bécsben, egy intím művész-lakásban, pontot tett egy magasán ivelő karrierre, a féltékeny asszony. 1927. február 17-én, hatalmas cikkeken irták meg a lapok, hogy Grozavescu Traian a bécsi állami opera kiváló tenoristáját agyonlőtte felesége.

E sorok írója akkor Bécsben volt. Sűrű időközben jártam Grozavescuhoz, akkoriban nagy cikkeket ítam bécsi sikereiről az erdélyi lapokban. Grozavescunak annyira megszokottá vált sikereinek gyors erdélyi regisztrálása, hogy nemcsakára már ő maga hívott fel engem telefonon, ha valamit közölni akart velem.

Minden külföldi lapnál jobban esett neki az erdélyi lapok méltatása. Igen, mert tudta, hogy ezt könnyebben olvashatja, egy erdélyi kis városkában, édesanyja, akiről ő nekem annyi rajongással beszélt.

Akkor még nem tudta, hogy nemcsakára akaratlanul is egy nagy szenzációval fog szolgálni a világsajtónak.

Közvetlenül elutazása előtt beszéltem még vele és akkor biztosított arról, hogy belíni kritikáit előgja nekem küldeni és külföldi útja után hazajön Romániába. A nagy tragédiának majdnem koronatanúja lettem. A gyilkosság délutánján szándékoztam felmenni Grozavescuhoz elbucuzni, de valami esemény megakadályozott. Nem mulasztottam el azonban, hogy legalább telefonon ne búcsúzzam el tőle.

Életem legszomorúbb eseménye ez a telefonbeszélgetés.

Felhívásomra a szobalány jelentkezett és mikor urát kértem a telefonhoz, zokogása tört ki és szakgatott hangon adta tudtomra, hogy Grozavescu Traian, a román nemzet büszkesége, a világ egyik legjobb éneke, egy félórát hágozott. A telefonban még különböző zokogások hallszottak és a rendőrtiszt monoton beszéde tisztán kivehető volt.

Lélektenül tettem le a kagylót. Nem is volt szükséges, hogy a rendőrségnél a gyilkos kitérőt tudakozdjam.

Kövesdy Nellyt képesek tartottam a tettre. Láttam a terrort, amely alatt a szerencsétlen Grozavescu küzdött és magam is tanúja voltam több féltékenységi scénának. Grozavescu feleségével mindig irtóztam kezét fogni s ez a megmagyaráz hatatlan antipathia beigazolást nyert.

Magam előre sejtettem a tragédiát és ezt Grozavescu egy barátjának meg is mondtam. Valamelyes asszociáció folyán egy jelenet elevenedett meg előttem. Tavaly karácsonykor Grozavescu nagy hangversenyt adott és a tomboló siker zajában, szünetközben felkerestem. Az előzőben a bécsi román követség egy küldöttsége üdvözölte a boldog énekest és ekkor az alkonzul a következőket mondta Kövesdy Nellynek: „Vigyázzon a mi büszkeségünkre, Traianra. Nagyságos Asszony, mert nagy felelőség terheli Önt.”

Ekkor Grozavescu Nelly arcán borzalmas mosoly jelent meg, amely örökké emlékezetes lesz számomra. Ebben a percben én eltemettem Grozavescu Traiant. Ezen a temetésen nem emberek ezrei asszisztáltak kollektív részvételkel, csak egy ember, igaz, mély fájdalom kísérelte utolsó útjára „Csutká” t.

A két hónapra bekövetkezett tragédia csak egy végakordja volt ennek a furcsa lelki folyamatnak.

Azóta egy év telt el. Ma már mind ritkábban hallom Grozavescu nevét. A tervehetett szöveg is elmaradt. Grozavescu Nelly meg, amint olvastam, vigan éli világát. Ez a kis megemlékezés azonban, remélem sok emberben felfogja gyuitani az emlékezés lassan-lassan kihaló gyertyáját...

Benezel Béla.

Wolff Károly tiltakozik az ellen, hogy a Népszövetség kényszerítse rá Magyarországra a numerusz klauzusz eltörlését

„Magyarország belügye, hogyan egyezik meg a maga zsidóságával”. Gaál Jenő és Bródy Ernő hozzászólása

(Budapest, február 17. Az Új Kelet tudósítójától.) A numerusz klauzusz módosításáról szóló javaslat mai tárgyalásán az első szónok Gaál Jenő volt, aki hivatkozva a Ház tegnapi ülésén elhangzottakra, maga is siet megállapítani, hogy legfontosabb a magyar társadalom egységének megőrzése és a választó vonalak megszüntetése. A benyújtott javaslat, szerinte tulajdonképpen nem egyéb, mint magyarázat. A gyakorlatban minden a végrehajtási utasítástól függ. A szónok hangsúlyozza, hogy elhibázott dolog a tanszabadságot összekeverni a zsidó kérdéssel. Nem az kell a főszempont legyen, hogy a diplomák számát csökkentse. Nem kell félni a szellemi túltermelésről, mert a szellemi túltermelésnek meg van az a hivatása, hogy külföldön hirdesse a magyar értelmiség fejlettségét.

Gaál Jenő után Wolff Károly, az ismert fajvédő vezér szól hozzá a numerusz klauzusz módosító javaslatához.

A javaslatot nem a zsidó kérdés szempontjából akarom bírálni s a numerusz klauzusz ellen felszólalók közül csak a zsidó képviselők érvelését fogadom el. A módosító javaslat sérelme a magyar nemzet szuverenitásának.

Egy új idegen hatalommal, Népszövetséggel állunk szemben, amely pénzügyi kérdéseken keresztül belenyúl egész állami életünkbe. Tiltakozom az ellen, hogy a Népszövetség ingerenciát gyakoroljon a magyar belügyekre, amelyhez a numerusz klauzusz is tartozik. Nem lehet szótlannul hagyni a népszövetségi beavatkozást akkor, amikor e fórum előtt halomban hevernek az elintézetlen kisebbségi panaszok. A Népszövetség nem ismer nemzetközi jogot s egész szervezetében csak a győző államok ökológia érvényesül. Magyarországnak tisztán belügye, hogy miként egyezik meg a maga zsidóságával. Erről azonban mindaddig nem lehet szó, amíg az Alliance Israelite a külföldi sajtót és közvéleményt terrorizálja.

Wolff Károly után Bródy Ernő szól néhány mondatban hozzá a javaslatához, hangsúlyozva, hogy egyetért Wolffal, a külpolitikai szempontok tekintetében. Miért is nem fogadja el a javaslatot, a Trianon nemzeti gyászt jelent, azonban megvan a jogforrás itt Magyarországon a negyvennyolcas törvényekben.

A numerusz klauzusz módosító vitáját kedden folytatják.

A bécsi Házassági Tanács jelentése szerint a házasulandóknak csak ötven-százaléka alkalmas a frigykötésre

(Bécs, február 17. Az Új Kelet tud.) Az osztrák fővárosban néhány hónap óta, mint azt az Új Kelet is jelezte, — nemcsak pályaválasztó tanácsok működnek, hanem mellettük Házassági Tanácsok is. Akik a házasságot nemcsak gazdasági előbbrejutásnak tekintik, hanem azon igyekeznek, hogy ők maguk egészséges életet folytassanak és egészséges utódoknak adjanak életet, látogatnak a tanácsokhoz és kikérik véleményét. A hivatal vezetője, dr. Kautsky tegnap számolt be a tanács eddigi működéséről.

Beszámolója elején kifejtette, hogy a legtöbb házasuló ember ezer más dologgal törődik, lakással, butorral, főleg gazdasági elhelyezkedéssel, de legkevésbé azzal, hogy használ-e akár az egyik, akár a másik fél számára egészség szempontjából a házasság. Nem kérdezik meg önmaguktól vajjon fizikai vonatkozásban alkalmasak-e a házasságra és ennek a nemtörődömségnek veszedelmes következményei jelenkeznek nemsokára. Az eddigi tapasztalatok szerint két súlyos betegség dominál a házasságban. Tuberkulózis és a nemí betegségek különböző fajtája. A legtöbb férfi maga sem tudja, hogy tuberkulotikus. Ha krónikus köhögésben szenved, azt hiszi, egyszerű katarusa van és megmondolás nélkül megy bele a házasságha. Az ilyen házasságot az asszonyok életükkel fizetik meg. A hivatal eddigi tapasztalatai

szerint voltak esetek, hogy tuberkulotikus férfiak három-négy asszonyt küldöttek sírba. Nem is beszélve arról az irtózatossá pusztításról, amit a nemí betegségek átszarmazása az utódokra okoz. Egy látszólag kigyógyított luetikus betegség tíz-husz söt harminc év múlva is kiújulhat és átszarmazhat az asszonyra. A gyermek általában nem jön betegséggel a világra, azonban környezetével való szoros együttélés a fertőzést gyors tempóban segíti elő. A gyermekek a legkülönbözőbb betegségekben pusztulnak el. Ha azonban a csecsemőt nyomban elvennek szüleitől, egészségesek maradnának és fel lehetne őket nevelni. Kivétel képeznek a fertőző betegségek alól a nemí bajok, amelyek már az anyaméhben is megkezdik romboló munkájukat.

A házasulandók legtöbbje nem kér tanácsot. Statisztikailag állapították meg, hogy 20 ezer házasuló közül mindössze kétezeröttszázan jöttek a hivatalba, úgy hogy a Tanács tagjai közül többen azt javasolták, hogy tegyék kötelezővé a tanács igénybevételét. Ezt azonban a gyakorlatban nehéz keresztülvinni. A kétezeröttszáz személy közül kilencszázannem ajánlották a frigykötést. A többieket higiénikus tanácsokkal látták el, amire különös szükség volt. Teljesen egészséges pótelegny és menyasszony csak a jelentkezők kontingensének felét tette ki.

Ursus-sör
Ursus Extra-sör
Hercules-sör
a legjobb sörmárkák
Ursus-Sörgyár Rt., Cluj
(Monostor)

— Ileana hercegné egy spanyol herceghez adják férjhez? Bukarestből jelentik: A „Lupta” szerint Ileana hercegnő közeli spanyolországi utazása bizonyos eljegyzési tervekkel áll kapcsolatban, amelyeket Beatrice spanyol infánsnő sző. Egyelőre még diszkrét cío fedi ezeket a terveket. Marioara jugszláv királyné csüörtökön a fővárosba érkezik Dusan és Andrija hercegekkel együtt.

— A magyar külügyi bizottság ülése. Budapestről jelentik: A képviselőházban az elnök Pekár Gyulának, a külügyi bizottság elnökének jelentését mutatta be, amelyben azt adja elő, hogy a külügyminiszter értesítette a bizottságot, hogy bár a bizottságban legutóbb elhangzott beszédekből, a hivatalos kommunikék számára a nyilvánosságra nem való felszólalásokat a külügyminiszter utasítására kihagyták, mégis az „Esti Kurir” és a Pozsonyban megjelent „A Nap” közölte Moser Ernő felszólalását. Ilyen körülmények között a bizottság üléseinek titkossága illuziórússá lett, miért is kéri a bizottságot a megfelelő intézkedések megtételére. Miután a Ház elnöke ezirányban javaslatot tenni hivatott, Pekár felkéri Zsitvayt, hogy tegyen javaslatot az ügynek a Ház mentelmi bizottsága elé való juttatására. Zsitvay ezirányban intézkedett.

— Figyelmeztetés állampolgársági ügyben. A kolozsvári Curtea de Apel mellett működő állampolgársági bizottság újabbán a következők ügyében döntött: Lebovits Antonia, Emil Löwinger Dej, Isac Berkovits Top, Isac Gold, vád. Malca Gold Negreliste, Seemann Adolffina Sibiu, Josif Berkovits Cuzdriora, Carol Neumann Orastie.

PAPIR
gyárraktár
Lepage, Kvár
Kérjen ajánlatot

— Magyar követséget állítanak fel Madridban. Budapestről jelentik: A legutóbbi időki a madridi magyar követi állást a párisi magyar követ töltötte be. A kormány nemrég felállította Madridban a magyar követséget s annak élére Magyary Antal tanácsost nevezte ki ügyvivőként. A követség részére hatszázezer pengőért palotát vásárolt a magyar kormány s hir szerint Matuska Péter tanácsost nevezte ki madridi követé.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségeiteneik beszerzése előtt okvetlen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházat
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

— Elhalasztják a steglitz dráma tárgyalását. Krantz Pál betegsége miatt. Berlinből jelentik: A steglitz dráma tárgyalása változatlan érdeklődés mellett folyik. A dráma szabadlábra helyezett főhősén, Krantz Pálon tegnap az orvos súlyos szívgyengeséget állapított meg. Tekintettel a fővádlott súlyos egészségi állapotára valószínűnek tartják, hogy a tárgyalás folytatását el fogják halasztani. Krantzot ma védője, dr. Frev meg fogja látogatni és lehetséges, hogy újra átveszi Krantz védelmét, noha ő maga is súlyos beteg.

Staniol
vezérképiselet és gyárraktár
LEPAGE
Kvár. Kérjen ajánlatot

Hirdessen az „Új Kelet”-ben

1928 február 18
izmus, mint
ke eszköze
nk. Romániában a
alma szinte azo-
ulás vádjával, addig
Olaszország egykori
világsajtóban elenk
lett a regionalizmus
az európai egység
eltörlését és a kis-
sát várják. Sforza
jelent érdekes cik-
pen ismerteti gond-
kített Olaszország
Nem merném all-
jen minden gondola-
lizáltan volna. Ez
volna helyenvaló. A
azánkat is veszélyez-
nk számára egyetlen
a hazát legjobb erő-
Az emberben azon-
érezések és csirázé-
nyek súlyosabtak a
ok, amelyek érzéke-
tik és lehetővé teszik
jövöbe való betekin-
ekbe európai misz-
rol síkságon megtar-
hívták meg és akkor
három fiatal elzászi
harcának. Ezeket a
ért küldötték Kind-
ia elemek és az újon-
között közvetítő-
zek az emberek sze-
országot, egyaránt
országot és Francia-
or kiűtött a háboru,
nek a lekulétét a
etlenül marcangol-
bejuttattam a parlá-
berek újra feléledtek
okrata pártok, ame-
estültekben hatak-
nek és a parlamen-
ez beszélnek, olykor
ejthetnek magukban
ök szellemi közép-
líket érték és egy-
nére hivatkoztak.
in alapjait én a re-
oz való visszatérés-
lizmus garanciája
us Európának.
hogy az országok
lizmus a legsebé-
veszélyeztetni. Meg-
Franciaország és
normannjai, gall-
autómájuk lenne,
tudnának európai
mint most, hogy
t, hogy egyszerűen
egyenek. Allom és
mi flamandok sok-
mint belga polgárok
valói hazájuknak.
n az uton lehet or-
bajokat és társa-
nyelkek miatt a par-
tette szimpátiáját
vezetéknek a kisebb
áját, a regionaliz-
mentek jelentősége
legkisebb bajja.
y a parlamentek
z egyes országok
eteit oldják meg,
hogy a szabad de-
ési körzetek szon-
közületeivel kar-
italan és esztelen
ntezkedések meg-
ntezkedések, ame-
váltaképen nem
alista minisztéri-
brekvéseinek kife-
lamentekből folyó
ai. Ha majd a re-
Európában, akkor
ni Európa orszá-
nös és való érde-

Régi, de jó a Höfer-féle gyermekhintőpor, krém és szappan

Február 28-ára halasztották a monstre diák-pör főtárgyalását

A hadbíróóság elnökének személyes intervenciójára sem helyezik szabadlábra a vádlottakat

(Cluj-Kolozsvár, február 17. Az Uj Kelet tud.) Amint jelentettük, a kolozsvári hadbíróóság ma délutánra tűzték ki a rombolások ügyében letartóztatott harmincöt vádlott összpontosított főtárgyalását. Délután tíz órakor a hadbíróóság nagy tárgyalótermében nem Georgescu marosvásárhelyi ezredes, aki a múlt héti szombatján megkezdett tárgyalás első vitáját vezette, hanem Zbarcea ezredes, az előbbi tárgyalásokból ismert tanácsnok nyitotta meg. Munteanu kapitány helyett, akinek betegsége miatt a főtárgyalást megszakították, szintén más katonabíró foglal helyet a hadbíróóság tanácsában.

A tárgyalást megnyitó Zbarcea ezredes bejelenté, hogy miután közbejött okok miatt a hadbíróósági tanács tagjai sorában változások állottak be, a hadbíróósági ügyészség a tárgyalás elől való megkezdését határozta el. Az elnök bejelentését úgy a vádat képviselő Negulescu kapitány, mint a védőügyvédek tudomásul vették.

Ezútn megkezdtek a vádirat felolvasását, azonban ezt megszakította a védelemnek az a kérése, hogy a tárgyaláson megjellett tanuk névsorát felolvassák.

A vád tizenkét tanuja közül haton nem jelentek meg, a védelem 123 tanuja közül hetenkettő maradt távol. Negulescu ügyész visszavonja az ügyészség beadványát, amely a távollévő hat tanu kihallgatását kéri. Majd felolvassák Diaconescu Petre és Gergel Nicora ügyében a vádiratot, amely a két diákot a Weiszlovits-féle botrány előidézésével vádolja.

A perirat felolvasása után dr. Juon ügyvéd kéri a hadbíróóságot, hogy válassza külön Diaconescu és Gergel perét a többi tárgyalástól, mert ebben a perben megjellett a tanuk és így meg lehet tartani a főtárgyalást. Dr. Pop Valér ügyvéd a perek különválasztását kéri. Popescu Ilariu védő eszalakozik ügyvédársai kérelméhez és kéri a hadbíróóságot, hogy mindaddig, ameddig az ügy végre érdemleges ítélelhozatalra kerül, engedje el a letartóztatásban lévő rombolási hallgatósá szabadlábra helyezését.

Negulescu kapitány és hangon replikázik tiltakozik a perek különválasztása ellen. Ami a szabadlábra helyezést illeti, figyelmezteti a védőket, hogy ez nem tartozik a hadbíróóság hatáskörébe, mert ebben a kérdésben csak Pap Danila hadtestparancsnok dönthet. Forduljanak tehát a védők hozzá intervencióért.

Az ügyész replikájára védők ismét válaszolnak, majd a hadbíróóság határozathozatalra vonul vissza. Rövid tanácskozás után Zbarcea ezredes elnök kihirdeti a hadbíróóság döntését. A hadbíróóság szótöbbséggel elutasítja a perek szétválasztása iránti kérést, elnapolja a tárgyalást.

Butor

vásárlás bizalom dolga
Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat
Marosvásárhelyre
(Tg. Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatálmans raktáralt.
Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann
zongora és pianinó
gyárak képviselőte.
Hiteles egyenkeak kedvező fizetési feltételk

főtárgyalásokat elrendeli a távollévő tanuk elővezetését és a legrövidebb időn belül új terminust tűz ki. Ami a szabadlábrahelyezést illeti, ebben a kérdésben nem dönthet a hadbíróóság, ellenben Zbarcea ezredes elnök igéri, hogy személyesen fog közbenjárni a hadbíróóság főügyésznél, hogy a letartóztatott diákoknak az új főtárgyalásig való szabadlábra helyezése érdekében intervenciót adjon Pap Danila hadtestparancsnoknál. A tárgyalóterem diákhallgatósága ez-

széki parasztságot ki akarja játszani. Argetoianu megígéri, hogy a visszaéléseket megbünteti. A kérdés most az agrártanács előtt fekszik. A bírói szervezeti törvényhez elsőnek Mirto szólal fel, aki támadja a javaslatot, amely nem felel meg a szükségleteknek.

A kormány szándékosan provokálta az erdélyi ellenzék kivonulását a parlamentből

A kamara mai ülése

— Az Uj Kelet tudósítójának esti telefonjelentése —

Bucuresti-Bukarest, február 17. A „Politica” ma délutáni számában hosszasan foglalkozik a politikai helyzettel és azt írja, hogy a nemzeti parasztpárti képviselők kivonulását tulajdonképpen a kormány provokálta. A kormány ezzel a régenstanács előtt bizonyítani akarta, hogy az ellenzék rendbontó elemekből áll, tehát nem ért meg még arra, hogy kormányra jusson. A lap szerint a kormányban szükség volt erre a provokációra, mert a sikerült ellenzéki népgyűlések után a régenstanács kedvező módon nyilatkozott a nemzeti parasztpárttól. A liberálisok ezzel szemben azt állítják, hogy a népgyűlések még jobban elítélvették őket a kormányrajutás lehetőségeitől.

Az Adevéru mai száma azt írja, hogy a krízis felfakadása csupán azért késik, mert a régenstanács a jelenlegi állapotok kedvező kibontakozásának lehetőségét keresi. A lap szerint a kormány bukása küszöbön van és csak két eshetőség állhat fenn a következő kormányt illetően. Eszerint az új választásokat vagy egy tiszta nemzeti parasztpárti kormány, vagy egy semleges kormány vezetné le, amely a választások után átadná a helyet a szabadválasztásokból győztesen kikerülő pártnak.

A lap azt írja, hogy az averescanusok mindjobban megnyilatkozó optimizmusukból kapott hírekben alapszik annál inkább, mert az utóbbi napokban olyan dolgok történtek, amelyek nem hagynak kétséget a régenstanács intencióira vonatkozólag.

A szociáldemokraták is — kommunisták

Feltűnő, hogy a liberális sajtó olyan heves kampányt indított a nemzeti parasztpárt ellen, amelyre példa még nem volt. A „Viitorul” folytatja a nemzeti parasztpárt elleni támadásait a szocialistákkal létesített közös front miatt és azt állítja, hogy a legújabb időben is történtek olyan tények, amelyek bizonyítják, hogy az ugynevezett szociáldemokratapárt is kommunista. Február 14-én Csernovitzban a szocialista szakszervezetnél gyűlést tartottak, amelyen kétszáz munkás vett részt, nagyjából ismert kommunisták. A gyűlésen Pistiner volt képviselő beszélt az orosz ellenzékéről és konstata, hogy Trockij, Rakovszkit és Zinovjevot, akik a legjobb kommunisták voltak, igazságtalanul küldték Szibériába. Pistiner hozzátette, hogy a bukovinai szocialisták kéri fogadják a moszkvai kormánytól a száműzöttek visszaengedését. Ugyanezen az ülésen Kissmann indítványára elhatározták, hogy Pujor kiszabadítására megfelelő propagandát fejtsenek.

A kamara mai ülése Manolescu Stiranga elnök délután fel 4 órakor nyitotta meg. Fiorea, Lupu-párti konstata, hogy a nemzeti parasztpárt erdélyi tagjainak nagyrésze naponként aláírja a megjelenési naplót, ami annyit jelent, hogy nem szolidárisak Vajdával és Ma-

ét megőjezte a hadbíróóságot és rendben elhagyta a tárgyalótermet.

A hadbíróóság ügyészsége már a dél órákban döntött a tárgyalás új terminusa fölött. Az új dátumot február 28-ára állapította meg a főügyész, amely napra a tárgyalás összes tanuinak feltétlen megjelenésére számítanak.

Ugyanakkor döntés történt a diákok szabadlábra helyezési kérésének ügyében is. A hadbíróósági ügyészség a diákok tudomására adta, hogy

a hadtestparancsnokság nem engedélyezi szabadlábra helyezésüket.

Az intézkedés a vádlottak nagy csoportjában általános lehangoltságot keltett.

niucat, mert azt nem tételezi fel róluk, hogy csupán a napidijért írják alá a naplót.

Bruderiu Lupu-párti köszönetet mond Argetoianunak az Averescu-rezim alatt elkövetett földosztási szabálytalanságok megtorlásáért. Felhívja a figyelmet gróf Mikés manővereire, amellyel a három-

széki parasztságot ki akarja játszani. Argetoianu megígéri, hogy a visszaéléseket megbünteti. A kérdés most az agrártanács előtt fekszik.

A bírói szervezeti törvényhez elsőnek Mirto szólal fel, aki támadja a javaslatot, amely nem felel meg a szükségleteknek.

Az urnatörő Gorcea képviselő nyilatkozik

Anton Gorcea, a fiatal és a heveségéről ismert bukovinai nemzeti parasztpárti képviselő, aki néhány nappal ezelőtt az emlékeztető kamarai botrány alkalmával feldöntötte és összetörte a szavazó urnát, érdekes interjúot adott a „Lupta” munkatársának a kamarai botrányval kapcsolatban.

— Mi, bukovinaiak minden erőnkkel tiltakozunk, — mondotta Gorcea, — Vaida-Voivodának, a nagy román patriotának a kamarából való kitiltása ellen. Mi, a bukovinaiak nagyon jól ismerjük Vaidát. Még a magyar parlamenti működése idejéből.

— Hogy ragadtatta el magát arra, hogy feldöntse az urnákat?

— Felháborított annak a kormánynak a lelkiismeretlensége, amelynek a vezetésében már nem volt meg a kellő komolyság. Elviselhetetlenné vált az atmoszféra. A kormány és a többség a legocsmányabb módon csufolták meg mindazt, ami szabadság és lábbal tiporták a parlament méltóságát.

— Pop-Csicsó beszédének hatása alatt — midőn ez a nagy szónok felújította emlékezetében azokat a harcozat, amelyek az egyesülésért vívtunk, fájdalmas lázadás tört ki belőlem arra a gondolatra, hogy ime Vaida-Voyoda kitiltásával ezt az egyesület is sérelem érte. A többség felháborító viselkedése számunkra elviselhetetlen volt s a liberális képviselők megtették azt is, hogy gunyosan mutatták fel Vaida kitiltása

melletti kitöltött szavazóedüliakat.

— Es akkor megkérdeztem Onmagamtól, lehetséges-e az, hogy azok a képviselők, akik a beszédek folyamán a ház folyosóin tartózkodnak, lelkiismeretlenül leadják szavazatukat vakon, anélkül, hogy tudnák, mire. Ez olyan szegény volt, amilyent még nem éltem át. Nem bírtam többet magamon uralkodni és kitört belőlem a felháborodás. Mi nem szavaztunk, de a szívünk mélyén ott forrt a legfájdalmasabb felháborodás, amely századokon keresztül felgyülemlett bennünk. A többség tagjai, amint elhaladtak mellettünk, sértő és triviális szavakat kiáltottak felénk.

— Akkor feldöntöttem az urnákat, melyek összetörték. Nem beszéltek többet a lupuisták szegyeletlenségéről, mert az irántuk való undortól most is felforr bennem a düh.

— Azt beszéltek képviselő ur, hogy szankciókat alkalmaznak Ön ellen.

— Alkalmazzanak, amit akarnak. Lelekiismeretemre mondom Önnek, hogy a szankcióktól nem félek. De nemcsak én, hanem mindnyájan készek vagyunk elviselni a következményeket, mert a mi lelkiismeretünk tiszta és megmutatuk, hogy az ország érdekében készek vagyunk bármire.

— A kormány mindent megtehet, azonban tudnia kell, hogy nem fogják tudni megakadályozni a nemzeti parasztpárt tömegeit a legalitás felé vezető diadalmas útjában.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Szombaton este lesz a

MACSKA

premierje. A párisi színházl szezon legkacagatott böhozat-ujdonsága.

1 öl tűzifa

II. oszt. hasábos 4 m³ tüzelésre kitűnően alkalmas, házhozszállítva

950 Lei

II. oszt. bükk és tölgy felaprítva, házhozszállítva 100 kgr.-ként 79 lei. — I. oszt. bükk hasáb és hántottfa úgy aprított, mint öles tételekben a legolcsóbb napi árban kapható

KRAUSZ VICTOR, Str. CHINTEU 1-3. Telefon : 423.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Artur Schnitzler: Életbölcesség

Keskeny, könnyen összehajtható könyv nem sok az olvasnivaló benne, de amit felől, mégis gazdag tárháza egy modern, szubtilis lélek átértett gondolatának. Az olvasó kényeskedve érzi magát szinte, hogy behunyja a szemét és gondolkodzik egy és más aforizma fölött. Az elbeszélő Schnitzler ebben a könyvében, amely szerves folytatása egy legutóbb megjelent és komoly sikert aratott művének — Der Geist im Wort und der Geist in der Tat — amely világképét adja a költőnek. Mostani könyve, amit „Életbölcességnek” nevez, rövid, aforisztikus, nagy ütőerejű gondolatok gyűjteménye. Komoly és elmélyült mondani- valói gyűjteménye ez a költőnek, aki ezúttal nem csinál szójátékot, nem zson- lörösködik a formákkal, hanem inkább a dolgok mélyére akar hatolni. Az írónia azonban, amely Schnitzler írásai- nak mindig is lényeges elve volt, természetesen ebben a könyvében is szikáztat- tóan felszillan. Ezúttal néhol önmagát ironizálja az író azzal, hogy igyekszik saját művét súlytalanná tenni.

„Rázd ki az aforizmát és meglátod, egy hazugság esik ki belőle és banalitás marad utána.” Ezzel önmagát itéli el a költő, de nem valószínű, hogy akár a sa- ját művére is komolyan akarná alkal- mazni ezt az igaztalan igazságot. Mert van egy másik aforizmája, amelyben vi- szont védelmébe veszi önmagát és majd- nem az ellenkezőjét írja annak, amit az imént elmondott:

„Minden aforizma szívében, bármily paradoxnak és újnak is akar mutatkoz- ni egy régi igazság szívverése hallat- szik.”

Mégis ez aforizma mögött maga az író arculata látszik: benne van Bécs, benne van ennek a városnak minden ro- mantikája és szeretetreméltósága, sorsa és akarata. Amit Schnitzler politikáról, újságírásról, véleménynyilvánításról mond, ez egy benső szabadságát telje- sen kiharcolt egyéniségnek a megnyilat- kozása. Felette áll pártprogramoknak és amit mond és amit lát, azt egy nagy em- ber nézőszögletéből nézi és egy érző költő szívvel érzi át. A jelszavakat utálja és semmit olyan élesen nem gúnyol ki, mint a politikában és vallásban használatos schlagwortokat. A jelszavakban csak frázist lát és a frázis az, amit minden egyéniségnek szívből utálnia kell. A könyv, amely szenzációja a bécsi könyv- piacnak, megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában.

DR. MAX PRÉGER: ZSIDÓ ANEK- DOTÁK. A szerző mindenekelőtt kihang- sulyozza és pedig tudományos komoly- sággal, hogy épúgy vannak zsidó viccek, mint ahogy zsidó hagyomány, zsidó kultúra és zsidó sors van: adottságok, amelyeket hiába igyekeznek elkenőzni. A zsidó humor más, mint azoknak a hu- mora, akik között zsidók élnek. És ebben a humorban benne lüktet a zsidó nép lájdalma és kevés öröme. Benne van a gúny fullánkja és mindaz az elem, ami egész különösséget kölcsönöz a zsidó hu- mornak.

A zsidó humor kiapadhatatlan élet- ereje, az érzésnek nagy és széles skálája a zsidó nép mély lirájában rejlik. A szerző ezúttal történeti anekdotákat is- mertet, megmutatja hogyan lehet kis foglalkozást át megmutatni nagy jelegze- séseket. Néhány szemelvény legjob- ban fogja ismertetni dr. Préger mun- táját.

„Rubinstein” című anekdotájában el- mondja, hogy egy zsidó az épen érke- tet vonathoz egy Rubinstein nevű em- bert keres. Fel és alá fut a Perronon és a kasszakadtból kiáltja: „Rubinstein, Rubinstein.” Erre egy fiatalember fejét megmozdítja az egyik kupé ablakából. A zsi- dozzáfut és egy nagy pofont ad neki. A szakaszban nagy röhej, de legjobban a fiatalember nevet, aki a pofont a hasát tartja nevetésben. Egy utas megkérdi:

— Érttem, ha mi nevetünk azon, hogy

maga a kíváncsiságot pörül járt, de nem értjük, miért nevet maga ezen.

A nevetéstől egészen magán kívül mondja a fiatalember:

— Hát sejtik maguk! Hát nem kell nevetnem? Hiszen nem is én vagyok Ru- binstein!

Másik adomában kedvesen jellemzi a zsidó nemtörődömséget.

— A zsidó eljön a rabbihoz.

— Rabbi, van egy tyukom és van egy kakasom. Ha le akarom vágni a tyukot, akkor a kakas lármázik, ha pedig a ka- kast akarom vinni a metszőhöz, akkor a tyuk kotkodácsol, úgy hogy nem lehet kibírni. Mit csináljak?

— Gyere néhány nap múlva, akkor majd megmondom, mi a teendő.

A rabbi nekifelel a szent könyvek- nek, három napon át tanulmányozza a nagy kérdést, a fejét törli azon, hogy meg találja, mi itt a teendő. Három nap múlva jön a zsidó és kérdi:

— Nos, rabbi, van tanácsa az én szá- momra?

— Hát persze, hogy megtaláltam szá- mdora a tanácsot!

— Mit csináljak?

— A törvény szerint előbb vágd le a tyukot.

— De kedves rabbi, hisz akkor a ka-

kas kiabálni fog.

— Kiabálni fog? Nos hát kiabáljon! E másik anekdotát a zsidó elbeszél- lők közül Mendale is feldolgozta.

Két zsidó együtt járkal Pétervár uc- cáin. Az egyik zsidónak van tartozko- dási engedélye, a másiknak azonban nincs. Ahogy így mennek és egymással beszélgetnek, a tavolból megpillantanak egy rendőrt. A zsidó, akinek nincs enge- délye, mondja a másiknak:

— Jankel, te eredj fuss, én majd las- san utánad megyek. Ha a rendőr látja, hogy futsz, akkor utánad fog szaladni. Neked nincs félnivalód, hiszen a zse- bedben az engedély.

Igy is történt. Jankel, az engedély tu- lajdonosa löhalálában futni kezd. A rendőr zsidót lát futni, tehát utána sza- lad. Végre eléri, megfogja:

— Van engedélyed?

— Van-e engedélyem, csak természe- tes, hogy van — mondja a zsidó, — ki- veszi a passzusát és megmutatja a rend- őrnek. A rendőr gyanakvoan nézi a zsidót:

— Ha van passzusod, miért félsz tö- lem? Bizonyára elkövetél valamit.

— Ki fél tőled, én egyáltalában nem félek.

— Ha nem félsz, miért futottál?

Minden valószínűség szerint ma éjjel feloszlatják a német birodalmi gyűlést

Berlin, február 17. Politikai körök véleménye szerint, minden valószínű- ség megvan arra, hogy a német birodalmi gyűlést ma éjjel feloszlatják. A pártközi válság tetőpontjára érkezett. A hangulat minden pártban pesszimis- tikus. A birodalmi gyűlés folyosóin ma annak a híre terjedt el, hogy a parla- menti munkaprogram körül a pártközi tárgyalásokon áthidalhatatlan nézet- eltérések merültek fel, amelyek föltétlenül kikényszerítik a parlament fel- oszlatását.

Port-Saidtól végig a Szezi csatornán

Utazás a Szináj félsziget mentén

Utazunk.

— A hajó reggel kilenc órakor — mondja a stewardunk — be fog futni Port-Saidba.

Egyiptom, Szinai félsziget. Nekikö- nyökölünk és nézzük a horizontot. Már van valaki, aki látni vél egy csikót és ezzel lázas-kíváncsivá teszi a hajó ösz- szes utasait. Nem csoda, hiszen öt nap- hogy nem láttunk kikötőt. Mindenki visszamegy a kajütjébe, átvilágítja a tisztá fehérneműt vesz és figyel. Előre néz, csak előre. Vannak, akik kesztyűt is húztak és ünnepélyesen lesik a nagy alkalmat.

Az alkalom pedig felbontakozik a messzeségben; Port-Said konturjai lát- szanak. A fehérbe öltözött angolok táv- csővel mintha odatapadtak volna sze- meikhez. A hölgyek lekötik fátlyóval fe- jeiket. Itt vagyunk a Keleten.

A kikötőt már látjuk, mögötte a vá- ros lapos háztetőivel, karcsu minarett- jeivel, szikrázó kupoláival. Egyiptom. A kikötőben jobbról-balról, óriási oce- ánjárók, rengeteg csónak, motorosok, evezősök és néhány vitorlás. A mo- torosok élénk futnak és nem törődnek a hullámokkal, amelyek diókként dob- ják őket ide s tova. Keleti karaktert a motorcsónakoknak a gyönyörű szó- nyegeknek adnak. Senki ki nem száll, akinek nem ez az utazási célja, mert a hajó csak néhány órát vesztegel és senki nem akar lemaradni a hajóról. Először az élelmészeti csónakok raj- zották körül a hajót. A konyhaszemély- zet gyorsan felszedi a húst, vaját, a egyszerű gyümölcsöt, cigarettát, cso- koládét. Azután jönnek az árucso- nákok: sálakat, női ruhát, legyezőt, struccotlat árulnak. Feljönnek a pénz- váltók a fedélzetre, molesztálni az uta- sokat. Senki nem vesz tőlük, mert min- denki ellátta magát a szükséges valu- tával jóval a hajóbaszállás előtt.

Minthogy a hajó nem vesztegel so-

káig, a pordsaidi hajósok mulattainak bennünket. Buvármutatványokat pro- dukálnak. Vagyis a ledobott pénzdara- bokat elfogják a vízben. Elfogják és né- hány percig víz alatt vannak. Felbuk- kannak, megmutatják az elfogott pénz- darabot és minthogy uszónadrágjuk- ban nincsen lecsukható zsebüik, szá- jukba veszik a pénzdarabot. Mulattató látvány, mindenki szívesen dobja oda a rézdarabot, a „buvárok” pedig fárad- hatatlanul szedik össze a tengerbe do- bott a aprópénzt és szájuk úgy meg- duzzad, mintha jaffai narancsot tömtek volna bele. Amikor már képtelenek be- fogadni több „honoráriumot”, feljön- nek a fedélzetre és a bábész utasokat újra megpumpolják egy-egy rézdarab erejéig.

Közben dél lett és néhány perc múlva tudjuk, hogy indulunk. Aki nem tarto- zik a hajóra, távozik, a zenekar rázen- dit az egyiptomi himnuszra, a szirénák bugnak és a hajótest a hullámokban reng. A nyüzsgő csónakhad igyekszik kikerülni a hajót. Pillanatok alatt illan- nak el és szabaddá teszik hajónk szá- mára az utat. Ismét távlatból látjuk a kikötőt és a várost óriási áruraktárai- val, minarettjeivel, napfényben szik- rázó kupoláival. A hullámkörök elma- radnak és lassan eltűnik Port-Said vá- rosa.

A Vörös-tenger

Délutántól hainalig a Szezi-csatornán uszkáltunk, mert nem lehetett ezt a lassu cammogást másnak, mint uszkálásnak nevezni. Hiszen minden félóránál ki kellett térnünk a szembejövő hajók elől. Nyílt tengeren a hajók siklanak, lebegnek, itt azonban vágatnak és za- katolnak, minthogy expresszvonatok, ha nem is mennek olyan gyorsan pályáju- kon. A hajók szeleket támasztanak, ar- comat jobbról-balról csapkodja a lég- áram. Hajnalban belenéztek a Vörös- tengerbe és fantáziám megerősítésével

— Miért futottam? Mert a doktor keze, rüvizet rendelt és hogy utána fussak egy óra hosszat.

A rendőr: De látsd, hogy én utána- futok. Meg kellett volna állnod!

— Azt hittem, hogy a doktor nekem is keserűvizet rendelt.

Az alábbi adoma azt az antagonizmust jellemzi, amellyel a cár iránt viseltettek a szegény zsidók, akik állandó pogrom- félelemben voltak a cári kamarilla mi- att.

A cár átutazóban volt egy kis váro- son. A katonaság és iskolás gyermekek sorfalat állottak és a rendőrkapitány kiadta az utasítást: „Ha a cár elvonul a kordon között, mindenkinek hurrt kell kiáltani!”

A kordon mögött nagy emberfőny áll és az emberek teljes erejükkel hurrt kiáltanak.

Egy öreg, beteg zsidó asszony is ott volt a tömegben s amikor a cár elvonult, ő is hurrt kiáltott:

— Hurrrá, hurrrá, úgy legyen ereje ne- ki az élethez, mint ahogy nekem van erőm a kiáltáshoz. Hurrrá, hurrrá!

Max Préger könyve tetszetős kiállítás- ban kapható az Uj Kelet könyvostályá- ban.

sem tudom megállapítani, akárcsak egy vörös árnyalatot ezen a vízen, amelyet ugyilátszik nem a vize, hanem a főve- nye miatt neveztek Vörös-tengernek. Jobbról Egyiptom buja síksága, bal- ról a Szinaj-félsziget szürke homoktö- gere. Történeti emlékek rajzanak nekem bennem, ahogy azt gyermekkoromban tanultam az iskolában. És látom felső- rakozni atyáinkat beláthatatlan hosz- szu sorban, 600 ezren voltak. Látom fegyelmüket, a nagy rendet. „Mindenké- a táborában, mindenki zászlója alatt. Látom a magas, átszellemült alakot, aki vezeti a csapatokat. Hős és patri- árka egyben. Mert nemcsak ezeknek mutatja az utat, hanem generációknak, akik utánuk következnek.

Valaki megszólít. Nem értem, pedig a nyelvemen beszél. Nem akarom, hogy megismételje a kérdést, magamra aka- rok maradni, elmélyülni akarok. A fe- hér ruhás utas azonban nem tágit.

Még sem lehettem udvariatlan, mert aki megszólított, misszionárius volt, apostoli arccal, rövid, rőt szakállal. Nyugodt és szerény, türelmes gesz- tusokkal, nagyon kellemes ember. Hő- fehér reverendája volt.

Az „antiszemita”

— Zsidó vagyok, — mondom, — nehogy észéhe jusson antiszemita- ságnak. A hajón ugyanis egész utam alatt nem tapasztaltam nemzetiség- vagy vallási ellenkezést bárki részéről és féltékenyen őrizkedtem, hogy a ha- jó megtartsa ezt a jellegét, mindaddig, amíg kiszállok.

A misszionárius erre így felel:

— Én a zsidóságot a történelemben való megjelenésével olyan hatalmas történelmi tényezőnek tartom, mint bármelyik más népet, amely karddal ha- gyott nyomott a történelemben. Látja, ha van a Szinai-félsziget. Ma barbárok lakják és mégis innen indult ki a civi- lizáció. És a civilizáció hordozói a kö- csöny, harcos zsidó népvolt. De őt is- merték fel legelőször az istenség min- denüttvalóságát és eszmeiségét.

— Ugye, milyen nagyok vagyunk kicsinyiségünk mellett — mondom.

— Ugyám! De az önök földadata és hivatása már beteljesedett a kereszté- nyiség vallásalapítójának a történe- lem színpadán való megjelenésével.

És szinte ontotta magából a propa- gandát. Amikor pedig látta, hogy nem vergődik zöld ágra velem, megvető kézlegyintéssel intézett el.

— A nyakas nép gyermeke. Mózes is ilyenek tartotta őket!

Ez volt az első antiszemita megnyí- láskozás a hajón.

Birkenfeld Herman.

Névtelen asszony?

— Pangal- előtt. Athénben volt görög di- getére számú- ték vissza, al- nie a parlame- itélkezni fog

P A

— Briand szerint a fran- nők is felveh- Briand kül- dekes és na- adott ki, me- diplomáciai t- Számos diplo- lések törté- köréből.

— Egy ar- ajánlatot tett- pestről jele- Corporation- szerződést k- a budapesti- nek. A távir- nak mielőbb- ködését Holl- heti 300 de- lot fel Csor- emelkedne, - elnére a het- filmvállalat- lyébe akarja- Csontos táv- melyben he- lart kért, a- ezerre emé- United újabb- Csontosnak, indul Ameri-

P A

— Az elle- szolgáltatás- gyalja az ar- ból jelentik- kezdtek meg- visszaszolgá- tárgyalását, - nator többé- az osztály- tése nem sz- az amerikai-

— Nincs Stresemann- nak. Páris Stresemann- szerint a né- lescuval va- leges nagy- mert azon- Romániát szóba.

P A

— Szaba- budapesti- két vadiot- Lándor-féle- ügyében Fűrst Zolt- badkára h- Lándor Bé- állami és- sára irány- A rendőrs- Fűrst Zolt- uccából az- házba kísé- hatásköréb-

— A Sz- egyes rés- Szajna ár- Lyont ve- nek több- ség lakóit- az ár elő- Miután tá- sokkal hi- Lyonból- mentette

Pangalos parlamenti bizottság előtt. Athénből jelentik: Pangalos, a volt görög diktátor, akit Aegina szigetére száműzték, tegnap Athénbe vitették vissza, ahol holnap meg kell jelennie a parlamenti bizottság előtt, amely ítélni fog felette.

PA-KA-HU!

Briand rendeletet adott ki, mely szerint a francia diplomáciai testületbe nők is felvehetők. Párisból jelentik: Briand külügyminiszter rendkívül érdekes és nagyjelentőségű rendeletet adott ki, mely szerint ezúttal a francia diplomáciai testületbe nők is felvehetők. Számos diplomáciai állásra máris jelölések történtek a női intellektuelek köréből.

Egy amerikai filmvállalat fényes ajánlatot tett Csontos Gyulának. Budapestről jelentik: Az „United Artist Corporation” kábeltáviratban ötéves szerződést kínált fel Csontos Gyulának, a budapesti Nemzeti Színház művésze. A távirat szerint Csontos Gyulának mielőbb meg kellene kezdenie munkáját Hollywoodban. A filmvállalat heti 300 dollár kezdőfizetést ajánlott fel Csontosnak, amely fokozatosan emelkedne, úgy hogy az ötödik évben elérné a heti ezer dollárt. A vállalat a filmvállalatot megvált Jannings helyébe akarja szerződtetni Csostost. Csontos táviratilag ellenajánlatot tett, melyben heti kezdőfizetésül ezer dollárt kért, amely az ötödik évben ötezerre emelkedne. Amennyiben az United újabb elfogadható ajánlatot tesz Csontosnak, úgy a művész azonnal elindul Amerikába.

PA-KA-HU!

Az ellenséges vagyonok visszaszolgáltatásáról szóló javaslatot tárgyalja az amerikai szenátus. New Yorkból jelentik: A szenátusban tegnap kezdtek meg az ellenséges vagyonok visszaszolgáltatásáról szóló javaslat tárgyalását, melynek során Smoot szenátor többek között kijelentette, hogy az osztrák-magyar igények kielégítése nem szenved halasztást, mielőtt az amerikai igények kielégítettek.

Nincs különösebb jelentősége Stresemann és Titulescu találkozásának. Párisból jelentik: A mai lapok Stresemann nyilatkozatát közlik, mely szerint a német külügyminiszter Titulescuval való tanácskozásának főszereplő nagy jelentőséget tulajdonítani, mert azon csupán a Németországot és Romániát érdeklő ügyek kerülnek szóba.

PA-KA-HU!

Szabadlábúra helyezték a legutóbbi budapesti kommunista szervezkedés két vádlottját. Budapestről jelentik: A Lándor-féle kommunista szervezkedés ügyében letartóztatott Róth Lilit és Fürst Zoltánt a vizsgálóbíró ma szabadlábúra helyezte, míg Fodor János és Lándor Béla előzetes letartóztatását az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló bűntett miatt elrendelte. A rendőrség a szabadlábúra helyezett Fürst Zoltánt és Róth Lilit a Markó-uccából azonnal a Mosonyi-úti toncházba kísértette át és sorsukról a maga hatáskörében fog dönteni.

A Szajna áradása előntötte Lyon egyes részeit. Párisból jelentik: A Szajna áradása tovább tart. Különösen Lyont veszélyezteti az áradás, melynek több uccáját előntötte. Vaulx község lakóinak alig maradt idejük, hogy az ár elől a háztetőkre meneküljenek. Mintán táviratozni nem tudtak, lövésekkel hívták fel magukra a figyelmet. Lyonból segítség érkezett, amely megmentette a község lakosságát.

Eljegyzés. Marmolstein Irénkét Szilágyosmlyórol eljegyezte Weisz Artur Carei. (Minden külön értesítés helyett.)

Dr. Radnay-Fényes tánciskolában román konzervatóriumban (v. Király-ucca 14) 19-én és rákövetkező minden vasárnap délután 4 órától gyakorló (koszoru) tánc. Új babakolon megkezdődött beiratkozni egész napon át lehet lakásunkon Szentgyörgy-tér 2 sz. (Egyetemi könyvtárral szemben.)

Amikor a hóhér késik. Székesfehérvárról jelentik: Jelentettük, hogy Steirer János kétszeres adonyi rablógyilkost minden igazságszolgáltatási fórum halálra ítélte és kivégzését ma reggelre tüzték ki a székesfehérvári ügyészség udvarán. Kivégzése azonban 24 órai halasztást szenvedett, mivel Gold állami itéletvégrehajtó nem jelen meg az ügyészségen. Gold azért késett, mert a tegnap kapta meg az ügyészség utasítását, hogy jelentkezzen a fehérvári ügyészségen. A kivégzést tehát, csak ma, szombaton reggel hajtják végre.

Hevesi Piroska és Pielifer Alfréd növendékeinek Schubert-estélye. Hétfőn, február 20-án este fél 9 órakor a katolikus gimnázium dísztermében tartja a kiváló művészpár Schubert centemáriuma alkalmából növendékei Schubert-estélyét. A programon Schubert legszebb dalait és zongoraműveit lesz alkalmunk hallani. — Programok Lepagenél.

Óriási sikkasztási bűnügyben nyomoz a berlini rendőrség. Berlinből jelentik: A rendőrség óriási sikkasztási bűnügynek jött a nyomára. A márka árfolyamának hanyatlása idején több olasz tőkepenész, berlini házakba fektette vagyonát. Ezek egy Leiner Walter nevű egyént bíztak meg a házak kezelésével, aki azonban öccsével együtt régóta nem számolt el a házbérekkel. A rendőrség megállapította, hogy Leiner körülbelül kétszáz ezer márkát sikkasztott el. Letartóztatták.

Felmentették a sikkasztás vádjától a bécsi „Der Tag” volt szerkesztőt. Bécsből jelentik: Ismeretes, hogy a „Der Tag” volt szerkesztőjét Schultzot, az „Arbeiter Zeitung” sikkasztással vádoolta meg. Schultz ártatlansága a most lefolytatott törvényszéki tárgyaláson kiderült, miért is felmentették. A tanuvallomásokból azonban kint, hogy a „Der Tag”-nak volt egy nem nyilvános pénztára is, melyben 137 ezer 500 schilling folyt be a prágai külügyminisztériumból vagyis Jarosch sajtóosztályfőnök útján. Az is kint, hogy a „Der Tag” szolgálati szerződést kötött a cseh kormánnyal, amelyet Csehszlovákia részéről két prágai sajtófőnök írt alá.

A máramirosszigeti Izr. Jótékony Nőegylet Iboljabálja. Tudósítónk jelenti: A legteljesebb siker jegyében zajlott le az elmúlt szombaton este a prefektúra dísztermében a szigeti jótékony nőegylet Iboljabálja. A bál iránt, amely sok felejtethetetlen és kellemes meglepetéssel szolgált, város-szerető óriási érdeklődés nyilvánult meg. Erről a bálról joggal el lehet mondani, hogy az idei szigeti évad legsikerültebb táncmulatsága volt, ami elsősorban dr. Junger Lázárné, elnöknő érdeme. A rendezés körül dr. Jungernén kívül sokakat fáradoztak még: Wiesner Manoné, Keszner Dezsóné, Fuchs Edéné és Jakobovits Imre főtitkár. A táncmulatságot egyébként pazar karnevál felvonulás előzte meg. Óriási sikerei voltak dr. Edenburg Ferencnének, a karnevál főindíérének, valamint Pászternák Ilonkának, a karnevál hercegnének, akik kétkerekos kocsin hajtották végig a díszterem udvarhölgyeik pazar díszkíséretében. A hercegnék kísérete a következőkből állott: dr. Junger Imréné, dr. Fried Ábrahámné, dr. Rösner Izidorné, Káhn Samuné, Weinberger Bözsi Hegyesi Gabi, Krausz Miklósné, dr. Lichtenberg Jakabné, Káhn Jolán, Basch Margit, Dávid Sári, Simon Blanka, Zimmermann Fáni, Spitz Gabi, Schreiber Sári, Sajovits Rózsika, Szuk Rózsika, Sissoviits Bözsi, Szuk Sándorné, Herskovits Malvin, Davidovits Lujza és Juci, Blitz Klára, Fischer Libuska és Rózi, Lövi Lili, Sólíkovits Gizi és Rubinfeld Dudas. A balszünét alatt megtartott jelmezeversenyen az első díjat Fischer Rózsika, a másodikat Blitz Klára, valamint a harmadikat Basch Klára nyerte meg. Nem felejtethetjük még ki beszámolóinkból Hegyesi Gabi izlésesen elgondolt japán kávéházát, melyről el lehet mondani, hogy a bál különleges látványossága volt.

Az elzász-lotharingiai rabbiszövetség bizalmáról biztosította Poincaré miniszterelnököt. Párisból jelentik: A múlt vasárnap strasszburgi autonómista tüntetésekkel kapcsolatban az elzász-lotharingiai rabbiszövetség táviratot intézett Poincaré miniszterelnökhöz, melyben az elzászi zsidók legteljesebb bizalmukról biztosították őt, egyúttal súlyosan elítélik a függetlenségi mozgalmat. Mindez nagyon lényeges és helyes, de nem értjük: miért épen a rabbiszövetségnek kellett ezt a táviratot Poincaréhoz meneszteni, amikor a rabbi-állás egyáltalán nem politikai jellegű s így egy népcsoport politikai szándékait, vagy állásfoglalását semmiesetre sem fejezheti ki. Az autonómista mozgalom helyeslése, vagy nem helyeslése az elzászi zsidóság politikai szerveire tartozik: a rabbik pedig, mint vallási faktorok csak a hit kérdéseiben foglalhatnak el álláspontot.

Színház - Művészet

Magyar Színház műsora
Szombat d. u. 3 1/2-kor: Te skei nótárius. (Uj-sági előadás, nagyon olesó helyárrakkal. Bevezető előadást tart Kovács Dezső. S. sz. 231.)
Szombat este 8 1/2-kor: A macska. (Ujdonság először. A párisi idény legacagatottabb szenzációja. Première bérlet 30. szám S. sz. 232.)
Vasárnap 2 1/2-kor: Orlov. (Olesó helyárrakkal. Kolbay Ildikóval, László Andorral, Ihász Aladárral. S. sz. 233.)
Vasárnap 5 1/2-kor: A macska. (Ujdonság 2-odszor. S. sz. 234.)
Vasárnap este 8 1/2-kor: Tolonc. (Ünnepi előadás Szentgyörgyi István születésének 87-ik évfordulóján. Napi bérlet 30. szám B. S. sz. 235.)
Hétfő: Román előadás.

A Színházi iroda közleményei
Ma este van a Macska premiére. A párisi színházi szezon kacagó-szenzációja, a Macska kerül színre ma este a Magyar Színházban. A Macska ötleteim egy év óta mulat minden este Páris közönsége s Budapesten a Magyar Színházban is óriási sikert aratott. A Macska második előadása holnap este fél 6 órakor lesz.

Ünnepi előadás Szentgyörgyi István születésének 87-ik évfordulóján. Bensőséges ünnep keretében fogja holnap este megünnepelni Kolozsvár közönsége és a Magyar Színház a nagy és örökfiatal művésznok, Szentgyörgyi Istvánnak 87-ik születési évfordulóját. Ritka évforduló ez s a színháztörténelemben alig van példa arra, hogy ebben a korban ilyen iriss, fiatalokat megszügyenítő szellemi képességekkel, töretlen testi erővel s tüzes ambícióval játsszék egy színész. Szentgyörgyi István a legmagyarabb színész. A modern törekvések áradatában szüzsies tisztességgel őrizte meg puritán, tősgyökéres magyarságát. S Szentgyörgyi István sohasem hallgatott a nagyvárosok csábító hívására. Kapott életben ragyogó ígéretekkel telt ajánlatokat, de itt maradt, hűséges maradt Kolozsvárhoz s 60 év óta szolgálja a magyar színházt. Igazán megérdemli, hogy a holnapi ünnepi estén Kolozsvár egész magyarsága kifejezze iránta háláját és szeretetét. A holnapi estén a Tolonc kerül színre, amelyben leghíresebb szerepét, Mrawcsákot fogja játszani.

Orloff olesó helyárrakkal. Holnap, vasárnap délután félhárom órakor az Orloff adják olesó helyárrakkal, Kolbay Ildikóval, László Andorral, Ihász Aladárral, Kiss Manyival.

Uferini. Mióta elterjedt annak a hirt, hogy Európa legügyesebb illuzionistája Uferini teljes társulatával Kolozsvárra fog a jövő hét négy estéjén vendégszerepeltetni, a közönség valóságos ostromolja a pénztárt jegyekért. A pénztárnál azonban még előjegyzéseket sem szabad elfogadnia, hanem vasárnap reggel 9 órától, a jelentkezés sorrendjében fogja mindkinek kiszolgáltatni a kért jegyeket. Uferini a jövő hét csütörtöki estéjén kezd meg előadásait.

Vasárnap délelőtt mutatják be az Urániában a „Chang” című állatfilmet. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor mutatja be az Uránia mozgószínház a „Chang” című állatfilmet, amely az afrikai djungelék életét eleveníti fel csodás felvételekben. A filmbemutató iránt már eddig is nagy érdeklődés nyilvánult meg. A mozgószínház igazgatósága a bemutatóra meghívta az iskolákat is.

*** Antiptysin** tudóbaj elleni szer. Több mint 5000 gyógyult s már munka képes ember igazolja biztos sikerét. Fel-találó Oláh Károly nagyenyei plébános ur. Engedélyezve a Román Kézegés-ségügyi Minisztériumtól 1937/1924. Magyar szabadalom 64078—1914. Ismeret-terjesztő füzetet küld az egyedüli készítő Osvá/h gyógyszer-tár Targu-Mures.

Olcsó tavaszi szövetvásár!
HELLER & MOLNÁR
divatnagyruházában Cluj (Kolozsvár) Cal. Reg. Ferdinand 15

Mintás sport kabátszövet, 140 cm. széles	lei 275
Mintás divat kabátszövetek, 140 cm. széles	lei 315
Kasha divat kabátszövetek, 140 cm. széles	lei 495
Poplín ruhaszövetek, duplaszéles, tiszta gyapju	lei 225
Ripsz ruhaszövetek, minden színben	lei 280

Nagy választék a legújabb kabát-, kosztüm- és ruha-szövetekben. Speciális gyermek-kabát és ruha-szövetek!

Olcsó reklám-árak

A Matild-viz minden fűszer- és csemegeüzletben is kapható

feld Herman.
ony?

Közgazdaság

Clearingházat állítanak fel a bukaresti postai vezérigazgatóság mellé

Marinescu vezérigazgató javaslata alapján a csekkház már két hónap mulva megkezdí működését

(Bucuresti-Bukarest, febr. 17. Az Uj Kelet tud.) Már régebben felmerült az a terv, hogy Bukarestben csekkházat (clearingházat) állítsanak fel a postavezérigazgatóság mellé, hogy ezáltal egy a bel-, mint a külföldi pénzforgalmat megkönnyítsék.

Marinescu postai vezérigazgató javaslatot terjesztett be a közlekedésügyi miniszterhez, valamint a minisztertanácsnak, kérve, hogy a parlamentben és a szenátusban vitassák meg a postai törvény revízióját és kibővítését, különösen a clearingforgalommal kapcsolatban.

A közlekedésügyi miniszter hozzá is járult Marinescu vezérigazgató javaslatához és azt a parlament elé terjesztette, így alapos kilátás van arra, hogy még a parlament mostani ülészakájában sor kerüljön a postai törvény kibővítésére.

Marinescu vezérigazgató javaslataiban különösen a clearing-ház felállítására helyezte a fókust. A tervezetével kapcsolatban kifejezésre juttatta, hogy a törvény módosításának keretében 80 millió lej investálására van szükség, amely összegből elsősorban egy palota kell építeni avagy vásárolni, a clearing-ház (Casa de Cercuiri si viniminte postale) elhelyezésére. A vezérigazgató kifejti, hogy az új ügyosztály nagyobb személyzetet is igényel, valamint jelentős befektetéseket. A felállítandó ügyosztálynak szüksége lesz modern kalkuláló gépekre, valamint teljes technikai berendezésre.

Illetékes helyről nyert információk szerint a clearing-házat egy igazgatótanács (consiliul de administratia) fogja irányítani és már két hónap mulva meg is kezdí működését.

Az Egyesült Közgazdasági bank újabb felhívást intézett a hitelezőkhöz

(Cluj-Kolozsvár, február 17. Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet már beszámolt arról, hogy az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. hitelezői bizottságának a hitelezőkhöz intézett egyezkedési felhívása a hitelezőknek már jelentős része aláírta a bank igazgatósága által felajánlott egyezményt, mely szerint a válságba jutott bank a betétek arányában fizeti ki a betétek egy részét. Az Uj Kelet megemlékezett arról is, hogy az eddig benyújtott összes csódkéréseket visszavonták és csupán a bukaresti Romkomit-cég tartja még fenn csódkérését. A kolozsvári csódbíróság bizonytalan időre elhalasztotta a Romcomit csódkérésének tárgyalását és minden valószínűség megvan arra, hogy ezt a csódot is visszavonják. A csódkérések visszavonása nagy befolyást gyakorolt a betétesekre, mivel eddig a betétesek egyrésze a kényszerregezési ajánlatot csupán azért nem írta alá, mert attól tartott, hogy a benyújtott csódkérések egyikének teljesítése is felrobbanthatja a békés kiegyezés lehetőségét. Tekintve, hogy a fejlemények során nagyon valószínűvé vált a békés kiegyezés lehetősége, a betétesek

most már tömegesebben jelentkeznek a bankban a kényszerregezés aláírása végett. A hitelezők bizottsága ezáltal újra felhívást intéz mindazon hitelezőkhöz és betétesekhez, akik ezideig nem írták alá az egyezményt.

A felhívást alább közöljük:

PELHIVÁS AZ EGYESÜLT KÖZGAZDASÁGI ÉS JELZÁLOGBANK RT. HITELEZŐIHEZ!

Az Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank hitelezőinek jelentékeny része hozzájárult már a bizottság által ajánlott megállapodáshoz. Azonban tekintettel arra, hogy ezen megállapodás szerint az összes hitelezőknek, kivétel nélkül, el kell fogadniuk az ismert feltételeket, különben az egyezés létre nem jöhet, a bizottság szükségesnek látta a betétesek és a többi hitelezők érdekében, hogy az egyezés aláírására megállapított határidőt f. évi március hó 1-ig meghosszabbítsa. Felhívjuk ennélfogva azokat a betéteket és egyéb hitelezőket, akik még eddig nem jelentkeztek, hogy e végleges határidőig követelésüket igazoló okmány

nyal (belétkönyv, csokk, stb.) az egyezés aláírása végett a bank Str. Micu 1. szám alatti helyiségében jelentkezzenek. Cluj, 1928. február 17.

A hitelezők bizottsága.

Kereskedők külföldi tanulmányi kirándulása. Nemrégiben a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy a külföld megismerése céljából az ország kereskedői és iparosai részére külföldi tanulmányutat rendez. Március 4 és 25 között tüzték ki a kirándulás időpontját. A kirándulók Lipcsét, Prágát és Bécs városokat látogatják meg.

Megegyezésre van kilátás a kolozsvári vas- és fém munkások bértárgyalásainál. Amint már közöltük, a kolozsvári vas- és fémipari munkaadók tárgyalásai munkásaikkal a kollektív szerződés meghosszabbítása tárgyában nem vezettek eredményre és így az ügy a munkaügyi felügyelő elé került. A tárgyalások két délelőttön át folytak, amelyeken lényeges közeledés történt a két ellentétes álláspont között, úgy hogy az ellentétek legnagyobb részét sikerült kiküszöbölni és kilátás van rá, hogy a bérkonfliktus elsimul.

A Bácságban már szántanak és vetnek. Temesvári jelentés szerint a Bácságban már egészen tavaszi az időjárás és több községben megkezdtek a munkálatokat a tavaszi vetés alá való szántást.

Február 23-ára halasztották el a Romániai Hitelezői Védegyület közgyűlését. A Romániai Hitelezői Védegyületnek tegnap délután 5 órára kitűzött évi rendes közgyűlésének megtartását elhalasztották a jövő hét csütörtökére, február 23. d. u. 5 órára. Az új közgyűlést is a kamara épületében a Gyáriparosok tanácstermében tartják meg.

Csődöt kértek Arad megye két legnagyobb malma ellen. Aradról jelentik: Az Erdős Testvérek tulajdonát képező simonyfalvai és angyaluti malmok fizetésképtelenségbe jutottak. A hitelezők között megindultak az egyezkedési tárgyalások, mert meg akarták menteni Arad megye legnagyobb malmaikat. Az egyezkedés azonban nem sikerült és a malom ellen tegnap egyik hitelezője a csőd elrendelését kérte.

Sindicatul Spirtului S. A.

közhírré adja, hogy az aradi, cluj és brasovi eladási irodák (Oficiul de vânzare) 1928 február 15-én megszűnnek.

Ezen időponttól kezdve a fogvasztási szeszt közvetlenül a szindikátusi raktarak fogják a vevőközönségnek kiszolgáltatni, a többi szeszfajta megrendelések átvételére a szindikátusi raktárkönyvelők jogosultak, azonban az ilyen megrendelések közvetlenül is beküldhetők a

Sindicatul Spirtului S. A. központjához: Bucuresti, Str. Lipscani No. 110-112.

No. 31-928.

Meghívó

A „Poale Czekek” cluj zsidó iparosok betegsegélyző és temetkezési egylete f. hó 19-án délután 3 órakor Malom-utca 16. szám alatt tartandó

évi rendes közgyűlésére

TARGYSOROZAT:

1. Multévi jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése.
2. Evi jelentés.
3. Zárószámok előterjesztése és a felmentvény megadása.
4. A választmányok az aggenház szervezeti szabályzata iránti javaslata.
5. Indítványok.*
6. Választások (tisztújítás).**

Cluj, 1928. február hó.

Mandolbaum Izidor Fischer Rozsa titkár. elnök.

Megjegyzés:

* Csak olyan indítványokat tárgyal a közgyűlés, amelyek 48 órával a közgyűlés előtt az Elnökséghez címezve a titkári hivatalba irásban beadottak.

** Az alapszabályok 22. §-a értelmében olyan tag, ki több mint 3 havi tagsági díjjal van hátralékban, nem választó és nem választható, ha azonban a közgyűlés előtt hátralékát kifizeti, a közgyűlésen igényjogosult.

Írógép, Lepage

Kérjen ajánlatot

Telefon 13-00

Téli fűtésre

1000 kgr. vágott bükkfa-göcsöt lejezt házhoz szállít

750

FISCHER

Str. Enescu (v. Gyufagyár-u.) 15

Ajánlunk elsőrendű

ין כשר של פסח למחרת

husvétii italokat

50 literen felüli és vagonételekben mennyiségben, a legjutányosabb napi árakban és pedig Magurai, Ermelléki és gyulafehérvári fajborok, 1-a Asztali borok és óborok is minden minőségben. Kisúton főzött, saját termelésű szilvrium és seprőpálinka. — Megrendelés: ket

Fratii FEIGER Testvérek céghez — Simleul-Sivaniei — kérünk

Telefon 4-93.

írógépek

új és használt állapotban. Ugyisint számoló és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy sportcikk javító műhely. Írógépek karbantartású vállalom.

Finkler Antal

Cluj, Str. Reg. Maria 9.

különlegesen berendezett

képkerepező, aranyozó

műhely. Ovál, kerek és Blondel keretek minden méretben Somlyai Mihály Cluj, Str. es kivittben Iulia Maniu 7.

Nyomdák!

Kidd, London festékei a legjobbak, legolcsóbbak. Kérjen ajánlatot a romániai vezérképviselőtől: Lepage papírraktár, - Cluj

Tőzsde

A piac lanyha volt és üzletlenn

DEVIZAK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3140-45	—	—	43970	3144	100375	13638	649	1923
Newyork	163-6350	51992	5109750	2514	16225	57210	71010	3375	—
London	794-9570	253450	253450	12402	79550	278850	346150	16452	48743
Páris	642-45	204350	2044	—	642	224875	279150	132650	393
Milano	365-70	2754	2754	13480	867	303125	3762	178795	52962
Prága	454-185	1541	1541	—	485	169525	210420	—	29650
Budapest	2855-60	9935	9987	—	2850	—	12410	5830	—
Belgrad	—	91325	91325	—	289	—	124720	592325	17625
Bukarest	—	31950	32	1560	—	—	351	43550	2075
Varsó	—	5830	5830	—	1875	—	6420	7964	378575
Bécs	2295-2301	732250	7320	—	3202	—	805625	—	47530
Berlin	38-3905	1240750	12406	—	39	13650	16935	80409	—

Száz lej árfolyama: Zürich (uto) 319 • Páris 1555 Budapest 351 Bécs 43575 Prága 2075.

APRÓ

Egyszeri közbevitel 10 lej. Allástkere: 60. Apróhirdetés levelet csak ut mellékelve való elf.

Utazók

vendég Oradea, S. Zöldfa-u. Merses

T. Hölg

frizetek felelős és legfelkészítők be. Tartó nek tartósság. Párisból kitűn den színben, nével, csak M ható, Str. M és színe

Különbejá

csinosan bú szoba fürdőszoba nálat' al azonna Cim a kiadóba

Unio-ucca

kapualatti t helyiség u kirakattal complet nőka leti berendez vagy anélkül átadó. Cim a ban.

Elegánsan

rozott, küőba szobát keres ember. Cim a trafikban

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Allástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva
Oradea, Str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-u. Mérsékelt árak. Kittiő házikonyha

T. Hölgyek!

Modern bubi transzformációk, Postiche frizetek felelősség mellett a legolcsóbban és leglelkiesmeretesebben nálam szerezhető be. Tartós villanyos ondulolás, melynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kitiintetve hajfestéseti téren. Minden színben, felismerhetetlenül, Párisi hennével, csak **Mussa Gyulánál** kapható, Str. Memorandului 10. — Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Különbejárati csinosan butorozott szoba fürdőszoba használatul azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 140

Unio-ucca elején kapualatti üzlet-helyiség **uccai kirakattal** és komplet nőkalap üzleti berendezéssel vagy anélkül azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 147

Elegánsan butorozott, különbejárati szobát keres fiatal-ember. Cim a Szalma trafikban 157

Alapítva. 1890

Anton Rosenzweig
Cluj, Kolozsvár, P. Mihai Vit. 38. (volt Széchenyi-tér)
מסד'ם רזנצוויג
מסד'ם רזנצוויג
מסד'ם רזנצוויג
Grosshandlung

Egy teljesen jóállapotban levő finom konzultikör eladó. Str. Izabella 7. — Székely szalon.

Egy belvárosi, szépen butorozott, két személyes különbejárati szoba, fürdőszobahasználattal is, március elsejére kiadó. Cim a kiadóban

RÖTH

cipésznei Szép-utca 2. szám alatti kényszerűen a legújabb divatu
cipő különlegességek

Szülőoltványok

amerikai sima és gyökerez vasszók legjobban és **garantált fajtisztán** kaphatók **Caspari Fr.-nél** Medgyesen. (jud. Tárna mare. Arjogyezk ki-vánatra. — **Ügynök kerestetik**

Vidámság és derü

lesz otthonos minded zsidó házban, ahol

Jüdische Schwänke

zsidó vicc és anekdotagyűjteményt olvas-sák. 270 oldalon, finom, rendkívül csinos vászonkötésben. Összeállította a nálunk is jól ismert Immanuel Olschwanger.

ára 230 lei.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

A CLUJI TACAMUL

ezüstáru gyárban készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen

gyárjellel van ellátva.

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb eszközletben megrendelhetők. — Vízonteladónak:

"TACAMUL"
Ezüstáru gyár, Cluj,
Strada N. Iorga 11/A

Telefon 4-82. Sürgőnycim: „Tacamul“

Megerkeztek

a tavaszi udonszók a legújabb pársi móddal szerint női és férfi kalapátalakítás és formálás gyári áron 24 óra alatt

„IDEAL“ női kalap-üzletben

Cluj, C. R. Ferdinand (v. Veselényi u.) 8.
Formálások és alakítások a legzűlésebben és gyári áron készülnek.

„OMNIA“

kereskedelmi ügynökség és adás-vételi iroda **DEVA**, Str. Principale Carol 4.

vállal mindennemű képviselőtehet

ház és ingatlanforgalmi iroda. „Capax“ kézi téglaprés lerakatai

Az Uj Kelet könyvosztályának könyvjegyzéke

Zsidótárgy könyvek

S. I. Agnon: És a meggörbödött kiegyenesedik	40
S. Alechem: Legett nemesek	30
Bin Gorion: József és testvérei	30
Fényes Samu: Jidli első változása	50
Gizskaiay János: Titok	15
Kaczor Illés: Golem ember akar lenni	15
Max Nordau: Dr. Kohn	50
Zengő hárfá (Antológia)	30
Kabbalisták és csodátevők	30
Biró Lajos: A zsidók utja	35
Goldmann: A zsidó nemzet követelése	10
Sch Gorelik: A Cion és a Golusz	15
Grottó Mór: Zsidó Renaissance	30
Herzl: Zsidó állam	30
Majrovits N. Jehuda: Tóra és a cionizmus	10
Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben	10
Paneth Hermann: Utazásom a Szentföldön	10
N. Sokolow: Uj zsidó	25
Gizskaiay: Tánár	70
Goldschmidt: Egy zsidósors (I. II. III. köt.)	140
Gizskaiay: Jónni fog még egy Kippur napja	120
Ben Ami: Uj Palesztina	50
Lacratella: Silbermann (Egy zsidó fiu története)	60
Fürst: Zsidó történet — zsidó kultúra	50
Mendele: A sánta fiske	80
Ujvári: Tulsó parton	70
A Talmud könyvei (I-II-III-IV) füzeve (I-IV) kötet	250
Heinrich Heine: Bacharachi rabbi	55
Kiss József: Jokli (regény)	40
Dániel könyvének magyar fordítása	40
Fürth Margit: Gyuri gróf	55
A nőmetfalvi kispan (Mesék és történetek zsidó gyermekek számára)	40
Ben Ami: Palesztinai és egyiptomi utmutató	40
Ossyp Dumow: Szomorúságának éneke	60
Benoit: A táncosnő	146
Schnitzler: Eza kisasszony	122
Sile: A bolygó zsidó (I-II)	408
Feuchtwanger: A herceg zsidója	255
Langenscheidt: Gróf Kohn	143
Dr. Krausz: Zsidó Palesztina 4 évezreden keresztül	35

Jüdisches LEXIKON

UEBER 230 MITARBEITER

jüdische Gelehrte, Fachschriftsteller, Männer und Frauen der Praxis, Rabbiner, Bibliothekare, Dozenten und Redakteure haben sich mit den Herausgebern **dr Georg Herlitz** und **dr Bruno Kirschner** und den Fachredakteuren Prof. dr. Ismar Elbogen, dr. Josef Meisl, dr. Aron Sandler, dr. Max Soloweitschik, dr. Felix A. Theilhaber, Dr. Robert Weltsch, Rabb. Dr. Max Wiener vereinigt, um dieses

Standardwerk des Judentums

in achtjähriger, sorgfältigster Vorbereitung zu schaffen. Aus dem Kreise der Mitarbeiter nennen wir: Julius Bab, Rabb. Dr. Leo Baeck, Prof. Ed. Baneth, Prof. Umberto Cassuto, Prof. Arh. Cohen, Prof. Simon Dubnow, Dr. Alfred Einstein, Dr. Ismar Freund, Rabb. Dr. Felix Goldmann, Prof. Alfred Grotte, Prof. Julius Guttmann, Doz. I. Heinemann, Dr. Ludwig Holländer, Prof. Sam. Krauss, Chefredakteur Dr. Richard Lewinsohn (Moros), Prof. Ed. Mahler, Prof. Siegf. Marck, Prof. I. Markon, J. Mises, Leo Motzkin, Arno Nadel, Dr. Paul Nathan, Prof. Franz Oppenheimer, Chefredakteur Dr. Felix Pinner, Jakob Rosenheim, Prof. Gottfr. Salomon, Rabb. Dr. Caesar Seligmann, Prof. D. Simonsen, Nahum Sokolow, Doz. H. Torczyner, Prof. Gotthold Weil, Prof. Ch. Weizmann, Arnold Zweig usw.

Umfang: Etwa 180 Bogen Lexikonformat, also ca 3000 Seiten. — **Erscheinungsweise:** Der erste Band is bereits erschienen, der zweite erscheint im März 1928, die letzten bis Ende 1928. Ausser der Band-Ausgabe erscheint gleichzeitig eine Ausgabe in etwa 15 monatlichen Lieferungen. — **Preise:** Ausser der Lieferungen, die **monatlich je 9 Mk. kosten** erscheint das Werk in vier Buckram- (Ganzleinen-) oder Halbleder-Bänden zum Preise von je

35 Mark
bzw.
44 Mark

BESTELLZETTEL

An **Uj Kelet könyvosztálya** Cluj

Aus dem jüdischen Verlag G. m. b. H., Berlin W 57, bestelle ich: — Expl. des vierbändigen jüdischen Lexikons, herausgegeben von Dr. Herlitz und Dr. Kirschner
in Ganzleinen zum Subskriptionspreis von je 35 Mark pro Band
in Halbleder zum Subskriptionspreis von je 44 Mark pro Band
Ich verpflichte mich, alle vier Bände, die einzeln nicht abgegeben werden, sofort nach Erscheinen zu dem festgesetzten Subskriptionspreise abzunehmen; dieser Preis ist auf Grund eines Gesamtumfangs der vier Bände von 180 Bogen (inkl. Illustrationen usw.) errechnet. Bei einem Mehrumfang erhöht sich der Preis des letzten Bandes entsprechend.

Unterschrift (bitte deutlich) _____ Datum _____
Genau Adresse _____
Anschliesslicher Gehalt und die Ort des Buchhandlung's Amtsgesicht D. H. -Mitte. Eigentumsvorbehalt nach § 453 LGB. — Nichtgewünschtes ist darhuzustreichen

ZSIDÓ GYEREKEK

Irta V. Melschin

Egy hideg októberi nap alkonyatán, Stretensk kerületi fogháza megtárhoztatta egy kicsiny csoport elítelt ember elött, akiket a keresinszki bányaművekből, a telepes vidékre kísértek éppen. Ezek a foglyok maguk is „szabadoknak” nevezik magukat és az eskort is elnézőbben bántik velök, mint a kényszermunkára ítéltel. — Így többek között láncba se verik őket. A csoportban csak egyetlen olyan elítelt volt, akinek keze bilinosbe volt verve, aki még nem töltötte ki az idejét és akít egy csakkal együtt az egyik bányából a másikba eskortáltak.

A káplár megszámálta a fegyenceket és minden csomagjaikkal, hadiszakjakkal, batyukkal és kondéraiikkal egyetemben egy szik és sötét folyosóra tuszkolta őket, ahol a tüzhelyen nedves fadarabok füstölögve égtek. A katonai szó nélkül mutatott egy ajtóra, amely mögött a csoport részére kiosztott cella volt. A fegyencek úgy rohantak a cellába, mintha az ördög szállította volna meg őket, ordítva, egymást lököve, káromkodva és mindegyikük azon igyekezett, hogy a priccsen a legjobb helyet a maga számára verkedje ki — ámbárhogy tulajdonképpen fölösleges is volt ez a nagy igyekezet, mert a cellában kétféle ember részére is bőven volt hely.

— Ide Osszjik, te Névtelen, hallod-e ide!... ordított egy nagy darab, vörösszakállú ember. Magósa nyújtakozva állott az ablak mellett lévő priccsen és diadalmasan rázta a kucsmáját.

— Ide bajtársak!

A hangos hívásra egy kicsiny, esetlen emberke sántított nehézkesen, de sietve elő, gyébként alighanem nagy flema lehetett, de most ő is izgatott volt és kurjongatott. Vagy öt egészséges, erős legény szaladt a nyomában, az ablak felé. Ez az egész csoport valami bajtársi szövetségben lehetett egymással és nyilvánvalóan ők uralkodtak az egész fegyencolónia fölött. Csakugyan ők foglalták el a priccsen a legjobb helyeket. A rosszabb, az ablaktól távolabb eső helyeken az öregek és a családos emberek telepedtek meg. A kolónia egyetlen bilincsekbe vert fegyence egészen az ajtó közelében talált helyet. Valami zsidó volt, meghatározhatatlan koru, sovány, sápadt, ritkás kecskeszakállú volt és szürke szeme féltékeny járt körbe.

Nagyszámu családja kísérte az utján. Kicsiny, sovány felesége nagyon beteg volt és alig tudott a lábán állani. De szimpatikus arcán még mindig láthatók voltak az egykori nagy és eredeti szépségének nyomai. Két kis leánykát cipelt a karján, az egyik láncolón vörös és göndörhaju, a hidegtől rózsásra csipett arcú és mindenfelé barátságosan mosolygó, a másik barna volt, mint egy cigányleány és két nagy, tágranyított szemével féltékeny csudalkozással tekintett körül. A harmadik idősebb leányka, arcán gonddal terhes, koraérett kifejezéssel, az anyja szoknyájába kapaszkodott, a negyedik meg egy zsákot cipelt, amely nagyobb volt, mint maga a gyerek. Az apa és egy tízéves fiu, — nagyon hasonlított az apjára és ugyanolyan szürke szeme volt. — a többi családi cökmókot cipelték elő.

— Ide, ide! Jenta! — kiáltot jellegzetes zsidó hangléjtéssel a család feje, miközben a cökmókot az ajtó közelében szabadon maradt priccsen sorba rakta. — Szaladj hamar az udvarra Avrumele és nézz utána, hogy nem felejtünk-e ott valamit.

Jenta kimerülten ült le a két kislánnyal a priccsre. A vörösféjú mindjárt és vidáman leszökött a karjáról és segítségére sietett idősebb nővérének a

dolgok elrendezésében, viszont a barna még erősebben belé simult az anyja karjaiba.

— No Jentele, hogy érzed magad szivecském? — kérdezte gyöngéden és halk hangon a férfit és az asszony szemébe nézett.

Jenta nem válaszolt, csak idegesen simogatta kedvenc kislányának (lőben nyugovó fejecskéjét).

— Mindjárt teát főzök. Jól fölmelegszüink. Chajese, Bruche, Szurele! Segítsetek anyának. Vízért szaladjok.

— Jó, jó mélyen tisztelt uraim és hölleik most én valami helyet? — mondotta egy szép, öreg férfi. Tisztelettel gerjesztő megjelenése volt, de kosgyomoros szemében mókázó kifejezés ült. Utolsónak jött a cellába.

— Tartjuk szerencsénnek Nikolajev! Jöjjen hozzánk, — kiáltott egy vörösszakállú ember, az ablak melletti fiatalok csoportjából.

— Hozzánk öreg vizisikló! — kiáltott egy másik is ugyanonnan.

— Persze, most már megint csufolódna... Hát illik ez uraim? Az ember teljes barátsággal közeledik felétek és ti így beszéltek!...

— Gyere inkább hozzánk Nikolajev, majd csak szoritunk helyet néked is. — hangzott a másik sarokból egy alacsonytermetű sápadt férfi hízog hangja. Tompa, olajfényű szemének visszatükröződése volt és gonosz arcán állandóan valami undorító, édeskés mosoly terült el.

— Ugyan már, jöjjen hozzánk Pavel Nikolajevics, jöjjen, — kiáltott a mellette álló asszony is. — Itt, minálunk, családos embereknél jobban fogja érezni magát nagyapó.

— Ebben igaza lehet! tehát szépen köszönöm a szives meghívást. Így, hát akkor leszünk szomszédok.

— Né, a vén Belzeub, hát nem az asszonyok közé mászik! Ez aztán jómadár! — ordított az ablak mellől a vörösszakállú. — Pislants csak oda Perminra! Ennek biztosan szándékai vannak... Ösmerjük ezeket a szenteket... Hát csak vigyázz, hogy a feleséged félre ne lépjen.

Ezekre a szavakra Perminov arca eltorzult a dühöl. Nem válaszolt ugyan, de egy megvető pillantást vetett az ablak felé. Nikolajev már hozzálátott, hogy kicsomagolja a zsákjait és ő se felelt az ingerkedésre. Arca kifejezéséből ítélve, inkább hízognek találta magára ezeket a szavakat, semmint bosszantónak.

A cella lassanként lakóházzá vált. A fegyencolóniak Stretenszben két hétig szoktak időzni és éppen azért úgy szoktak berendezkedni, mintha évekre kellene itt maradniok. A legtitkosabb batyukat és tarisznyákat is kibogozták és kicsomagolták a tartalmukat. Mindaddig, amíg a cellát északra be nem csukták, a fegyencek állandóan ki-kisuhantak a folyosóra, az udvarra és buzgón igyekeztek megösmernedni a helyi viszonyokkal és a házi szokásokkal, továbbá, hogy kiszaglasszák, vajjon a többi cellákban is vannak-e fegyencek... Kísült, hogy a szomszédos cellában egy körülbelül nyolevan személyből álló fegyencolónia van, akiket a zúj és hivatalosan még át nem vett és meg nem vizsgált jövevények miatt, a cellájukban szigoruan elzártak. Nehány nap előtt érkeztek meg Blagesjescsenkből és felerészben kényszermunkára ítélték voltak, a másik fele utónállókól állott, akik egy aranykaravánt kiraboltak és most Irkutzban törvényt fognak ülni felettük.

Az újonnan érkezett fegyencek egy kis csoportja ott állott ennek a cellának ajtaja előtt és egy hasadékon keresztül társalogtak a bezárt „régikkel”.

— Szigorú itt a motozás? — kérdezte a ravasz rótszakállú akit a bajtársai Kitajevnek szólítottak.

— Egyszerűen embertelen, azt el lehet mondani, válaszolt bévülről egy ember, aki nyilvánvalóan nem kevésbé ravasz, tapasztalt és beszédes volt. — Petroszki kapitány igazi zsandár. A legkisebb dolgoknál is csak egy röpködnek a pofonok. De azért fölösleges volna nyugtalanodniok uraim. A mi ajtónk felött, a kemence mellett van egy lyuk, rongyokkal van betömve. Akármitek is volna Ádám vagy Éva tiltott gyümölcsei közül, dugjátok csak gyorsan hozzánk át, megőrzésre.

— Mikor lesz az átvétel és a motozás? Még máma?

— Semmi esetre. Petrovszki kapitány egyszer és mindenkorra megállapított szabályok szerint jár el. Holnap pontban tizenegy órakor.

A láthatatlan beszélgető ajánlatát haladéktalanul gondos mérlegelés tárgyává tették és Névtelenül Osszjika fölkapaszkodott a magas termetű Kitajev izmos vállára, onnan a kemence tetejére mászott, hogy a mentő lyukat megekeresse. A kezében néhány csot mag kártya volt és még egyéb tiltott gyümölcs, amiről az óvatos tanácsadó beszélt.

— Amint holnap végigmotoznak titeket, minket is kiengednek innen. Akkor majd megösmernedünk és ha úgy tetszik, csinálhatunk egy kis partit.

— A legnagyobb élvezettel. De pénz-ez is játszótok a partit?

— Majd csak akad ilyesmi is. Hiszen mi pénzügyi dologban megyünk Irkutkba a bíróság elé. Van egy pár gazdag zsidó itt közöttünk, csak biztatni kell őket egy kicsinyt. Szóval, ha majd látjuk egymást, pontosan megbeszélünk mindent. Hát ti honnan jöttök?

— Selaiból. Hallottatok felőle?

— Meleg kis fészek. Hogyne ösmernek. Hiszen az valóságos sirverem.

— Igazi kolostor! Az igazgató olyan, mint egy prior és a fegyencek — szerzetesek. Hahaha!

— Biztosan szép kis pénzetek is van. Megtakarítottatok valamit a szerzetesi életben.

— Ha van, ha nincs, nekünk már csak elég lesz, — mondotta Kitajev dicsekedve és a bajtársaira hunyorgatott. — De ideje már, hogy hazamenjünk testvér. Ugy látszik, hogy már zárják az ajtókat. Viszontlátásra uraim.

A káplár csakugyan megjelent a folyosón, kezében kulestömög, mögötte több katona és megparancsolta, hogy az éjjeli vödört vigyék a cellába.

A fegyenceket megszámálták, hogy aztán rájuk zárhassák az ajtót. Ebben a pillanathban a zsidó család feje bátorlalanul előlépett és így szólott.

— Kérem káplár ur, kegyeskedjék figyelemmel lenni...

— No mi az? — kérdezte gögösen a még csupasz arcú káplár és tekintettel tetőtől-talpig végigmérte a zsidót.

— Nekem feleségem van... és sok leánykám... az én leánykáim... — Mi van velük? Talán el akarja venni valaki tőled? Vagy akarnának valakit?

— Csak azt gondolom... az éjjeli vödör miatt, káplár ur! Kérem jelentse meg a tiszt urnak, hogy ne zárja le a cellát és engedje meg, hogy a vödört a folyosón hagyhassuk.

— Csöndes emberek vagyunk mi káplár ur! — kiáltotta valaki a sarokból, hogy alátmassza ezt a kérést. — Az örség mindenütt meg volt elégedve velünk.

— Még csak az kéne, hogy erre a csöcselékre hallgassak! Bezárni legények! Ti pedig helyetekre, ha drága a börtök, csontotok! — ordított váratlanul a káplár.

Az ajtó dörögve hullott a zárba és a kulcs megnyikordult a lakatban.

— No zsidó, hát mit értél vele? — fakadt ki Kitajev. — Mit kell a magunk fajtájának sokat illedelmeskedni. Még uri erkölcsöket akar itt behozni! A feleséged, a feleséged... Talán szüzlány a feleséged, he? Elég zsidóköltyket hullajtott már a világra. Ő is csak olyan jól tudja, hogy mitől döglök a légy, akár mi ketten.

És, hogy szavait megerősítse, odaállott az éjjeli vödör fölé...

Az élet belézőkkent rendes kerékvá-gásba. A cella lakói hamarosan több csoportba oszlottak. A zsidó család külön csoport maradt, egy másik csoportban az örek Nikolajev csevegett a Perminov házaspárral, amelynek körében helyet kapott, a harmadik csoportnak, amely abból az öt vagy hat legényből állott, középpontja és lelke a beszédes Kitajev volt, idősebb ember már, de most, hogy büntetésideje letelt, szinte szemmelláthatóan megfiatalodott és féledt. A szemben lévő priccsen a háttérben még két férfi ült. Az egyik egy magas, beteges öreg ember, akinek homlokán az első Miklós cár idejében kényszermunkára ítélték bélyege tisztán kivehető volt. Többiben való szokási kísérletei miatt, az eredetileg rövid büntetési ideje csak most telt le. Már csaknem teljesen süket volt és gyerekes viselkedésű, de azért gondatlan és mindig derült kedve lévén, a kolónia kedvencévé vált és mindenki nagyszerű tréfás embernek tartotta. Semmilyen párthoz nem csatlakozott, siket hétére is figyelmesen fülelt, hol erre, hol arra és olykor egy-egy szót bökött közbe. Timofajevnek hívták.

A szomszédja, aki gyébként vajmi keveset törődött vele egy torzonborz paraszt volt, vízenyös szemű és vad tekintetű, egy fölöttébb komor és zárkózott öreg. Folyton a szakállába dörögött és ferde szemmel nézett mind-egyikükre. A fegyencek kandúrnak hívták és örültek tartották.

Kitajev csoportja volt a legélénkebb és a legvidámabb. Kitajev szakadatlanul fecsegett és dicsekedett.

(Folyt. köv)

Bükk bél deszkát

előírt dimenziókban.

Prima tölgyrönköt, 4) cm. vastagságtól felfelé, bármilyen nagy mennyiségben, a lehető legolcsóbb áron

VÁSÁROLOK.

Ugyanigy ennek megfelelő

tölgyerdőt is!

FEUERSTEIN RÁLMÁN fakereskedő Cluj, Calea Victoriei Nr. 61.

Erdély zsidó ménye zajlik Nemzeti Szó ut ma taná tárgyalja a dőseket, am közzvetlenül egyeteménel Nagyintézőh különös je az elmuult tótt a Szöve ily a mosta laszlásának ferencia fel nagy kérdés nagy kérdés csoportba az elhelyezkedé kérdési tar górt a szor le: zsidóai pro

Ami a bel ismét az ors régen vajud kérdés betek közélet tera került és a z alása szerin már a realiz gi ültés ebbő nyitvános m értékeletnek rdi ortodox zsidó részére néhár dely nagyobb az egyseges szervezet m az értékelet lőnösen a jo telében jutó amelynek gy Vertes Adol község elnökö bizottságot k letnek anyad latok formá Nagyintézőbi mint Erdély vezetének, t Iati kifejlésh tenni ebben

Annak a b ga, mely ugy egyes ország vezetének v megvitás t Nagyintézőbi nácskozásnal nimális prog nemzeti kise részt vehet es politikai szer lett, hogy tel ság speciális nem hagyha országreszek egységes állá romániai zsidó teben mint a akar részt ve tió sine qui pium elismer vezet megre szebbnéző á minden csop